Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 23 НОЯБРЬ, сешанба, № 88 (6.044). Сотувда эркин нархда

2000 йил 9 январь — Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови куни

***

1999 йил 5 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига ва Маҳаллий Кенгашларга сайловлар куни

Жумадан сешанбагача

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича республика кенгашининг мажлиси бўлди. Уни республика Бош вазири, Кенгаш раиси Ў. Султонов бошқарди.

● Иккинчи чақириқ халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловга тайёргарликнинг бориши Олий Мажлис Кенгаши томонидан кўриб чиқилди.

Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларига сайлов ўтказувчи 6154 округда барча партиялардан, сайловчилар ташаббускор гуруҳлари, шунингдек, халқ депутатлари туман ва шаҳар Кенгашлари ҳамда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан кўрсатилган қарийб 17 минг депутатликка номзод рўйхатга олинган.

● Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг мажлиси бўлди. Уни республика Бош вазирининг ўринбосари, ҳукумат комиссиясининг раиси Б. Ҳамидов олиб борди.

● Жиззахда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси истеъмол бозори мажмуи йиғилиши бўлиб ўтди. Республика Бош вазирининг ўринбосари М. Усмонов йиғилишда сўзга чиқиб, вилоятда фаолият кўрсатаётган соҳага тааллуқли корхоналар етарли иш олиб бормаётганини таъкидлади.

● Тошкент Ислом университетида «Ал-Мотуридий таълимоти ва унинг Шарқ халқлари маданиятидаги ўрни» мавзуида халқаро илмий анжуман бўлиб ўтди.

● Наманган вилоятининг Уйчи тумани 23870, Норин тумани 23.375, Тўрақўрғон тумани 22530, Косонсой тумани эса 19050 тонна пахта тайёрлаб, йиллик шартнома режасини бажардилар.

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ — ХАЛҚНИНГ ҲОКИМИЯТДАГИ ТАЯНЧИДИР!

Гўзалкент тумани 5-Усмонобод сайлов округига қарашли, 207-сайлов участкасида номзодлар билан учрашув, ўрни келса сайлов қонунларини сайловчиларга чуқурроқ етказиш ишлари қизғин бормоқда. Чунки галдаги сайловларнинг ўз ўрни, хусусияти бор: энди маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик кетмайди.

Бу гапни мазкур участка вакиллари ҳам таъкидлашмоқда.

СУРАТДА: 207-сайлов участкаси (чапдан) ташвиқот гуруҳи бошлиғи Ўсар Файзиев, матбуот маркази раҳбари Хаитмурод Номозов ҳамда таркиб аъзоси Бозорбой Номозовлар галдаги вазифалар ҳақида ўзаро маслаҳатлашишмоқда.

Ш. АКРАМОВ олган сурат.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Жиззах вилояти деҳқонлари давлатга пахта сотиш шартнома режасини бажарди. Кейинги саккиз йил мобайнида илк бор зафар маррасига эришилди.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган туб ислоҳотлар натижаси ўлароқ, ер ўзининг ҳақиқий эгасини топиб, далалар мелиоратив ҳолати яхшилангани, илғор технология ва замонавий техникадан самарали фойдаланиш муваффақият гарови бўлди. Мавжуд 112 минг гектар майдонда мўл ҳосил етиштирилди. Гектар бошига ўртача ҳосилдорлик 23 центнердан ошди. Топширилган 258 минг тоннадан зиёд пахтанинг асосий қисми юқори навларга қабул қилинди.

Вилоят пахтакорлари келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш мақсадида кузги-қишки агротехника тадбирларини уюшқоқлик билан бошлаб юборди.

Йўлчи ЖЎРА,
ЎзА мухбири.

КИМНИ ТАНЛАСАК, ТАҚДИРИМИЗНИ УНГА БОҒЛАЙМИЗ

Депутат! Бу сўзнинг замирида жуда катта маъно бор. Бугунги депутат аввалги пайтлардагидек ҳайъат аъзолари қўлини кўтарса кўтарадиган, туширса туширадиган, тугмалари бировнинг қўлида бўлган қўғирчоқ эмас. У даврда депутат биров орқали бошқарилар эди. Энди-чи, йўқ!

Бугунги депутат мамлакат миқёсидаги ижтимоий-сиёсий, маънавий, иқтисодий ҳаётга дахлдор, жаҳон андозалари даражасидаги қонунлар қабул қилиниши учун билим ва салоҳиятга эга киши бўлмоғи керак. Кўплаб номзодлар орасидан ана шундай тафаккурли, эл иши учун жон койитадиганини танлаб, унга ўз овозимизни берсак, келажагимиз заминини қўйишга ҳиссамизни қўшган бўламиз. Ҳар бир сайловчи энг аввало қайси номзодни ёқласа, ўз тақдирини, бошқалар ҳаётининг нечоғлик бахтли, фаровон бўлишини шу депутатга боғлаётганлигини англаб етиши керак. Сайловчиларнинг юксак масъулияти энг муносибларни танлашда намоён бўлади.

Маҳмуд НОРОВ,
Навоий туманидаги «Истиқлол» хусусий чорвачилик фермаси етакчиси.

ЭСКИЧА ҚАРАШ ЭМАСМИ?

Депутатликка номзоди кўрсатилган жамоа хўжалиги раҳбари сайловчилар билан учрашув ўтказди.

Учрашувда мен ҳам иштирок этган эдим. Афсуски, диллашув мен кутгандек бўлмади. Раис бобо минбарга чиқиб олиб, кўчадаги тош йўлга асфальт ётқизиб, 10 йилдан буён қурилиши «оқсаётган» мактаб биносини зудлик билан битказиб бераман деб ваъда бериб юборди. Аксарият кишилар раис бобони қўллаб-қувватлади. Ҳаттоки, одамлар орасида «Энди елкамизга офтоб тегадиган кун ҳам келади» дегувчилар ҳам топилди. Шунда беихтиёр ўйланиб қолдим. Ахир, бунинг Шўролар замонидаги чираниб ўтказиладиган учрашувлардан умуман фарқи йўқ-ку. Бундай учрашувлар эл улусни алдаш, гапнинг ўғил боласини айтганда эскича қараш эмасми?

Мардиқул СИДДИҚОВ,
Хатирчи тумани.

ОВОЗ БЕРИШ МАСЪУЛИЯТИ

Демократик ва ҳуқуқий давлат фуқароси депутатликка номзодга овоз беришида аввало нималарга эътибор қаратиши зарур? Сайловчи дилидаги номзодни танлашида шу савол доим ёдида бўлмоғи лозим, деб ўйлайман. Негаки, кўчаларни асфальт қилиб бераман, дўкон қурдираман, деган замонлар аллақачон ўтди. Афсуски, баъзи номзодлар ҳамон шу усулни қўллаб сайланаман, деб умид қилиб юришибди. Айрим «тадбиркорлар» икки килодан шакар ёки бир жуфтдан калиш улашиб халқнинг кўнглини олишмоқчи. Йўқ, халқ ўзлигини энди таниди. Ўз тақдирини берадиган овози билан яратишини тушуниб етди. Унга тафаккури юксак, адолатли қонунлар қабул қилишда элга қайишадиган жонкуяр депутат керак.

Фурқат ТОЖИБОЕВ,
Янгийўл туманидаги «Янги ҳаёт» хўжалиги бош ҳосилоти.

ҲАМ СЕМИНАР, ҲАМ СИНОВ

Яқинда Самарқанд шаҳар Боғишамол туман ҳокимлиги мажлислар залида Марказий сайлов комиссияси режасига кўра, Самарқанд, Жиззах ва Сирдарё вилоятлари округ комиссиялари раис ҳамда аъзоларининг сайловларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш масалаларига бағишланган семинар-кенгаш бўлди. Бўлиб ўтган семинар-кенгашда «Сайловлар тўғрисидаги қонунларни биласизми?» деган мавзуда тест синовлари ўтказилди. Йиғилганлар республика Вазирлар Маҳкамаси қошидаги тест маркази билан ҳамкорликда тузилган элликта саволга жавоб беришлари кўзда тутилган эди.

Семинар қатнашчиларининг аксарияти тузилган саволларга тўғри жавоб беришган. Уч киши эса эллик саволнинг барчасига мукаммал жавоб берганлиги қайд этилди.

Марказий сайлов комиссияси раисининг муовини О.Дўстжонов, комиссия аъзолари, ҳуқуқшунос Х.Бобоев, С.Саматов, Ш.Ботировалар саволларга батафсил жавоб бердилар.

Семинар-кенгаш ишида Европа Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилотининг аъзоси, сайлов эксперти, кузатувчи Энн Гарднер иштирок этди.

М. ЗИЁДИНОВ.

«ТЎСИҚ»ЛАР ЙЎҚ ДЕЁЛМАЙМАН

Эътиқодли, илғор фикрли ва ўз халқига садоқатли бўлган, кўп миллатли халқимизнинг давлат ва миллий манфаатларини энг мақбул даражада уйғунлаштира оладиган кишиларни сайлаш керак.

Хўш, бунинг учун тўсқинлик борми? Гапнинг рости «Йўқ» деб айтишга тилим бормайди.

Бир нарса равшанки, баъзи бир «тўралар» онгидан ҳали ҳам совет даврининг салбий тажрибаси бутунлай ўчмаган. Аччиқ бўлса-да, очиқ айтиш керак. Тушунган, билган, оқ ва қорани таниган, энг муҳими, халқимиз суянган баъзи ҳоким «ака»лар бош бўлган ҳолда таниш-билишчилик, ошна-оғайнигарчиликка йўл қўйилмоқда. Хўш, бу билан нимага эришилаётир?

Яқинда Тошкентга кетаётган икки киши билан суҳбатлашиб қолдим:

— Қачон қайтасизлар?

— Бир ойдан сўнг.

Ҳайрон бўлиб яна сўрадим:

— Сайлов-чи, унда қатнашмайсизларми?

— Йўқ! Керак бўлса, бизнинг ўрнимизга ҳам сайлаб қўйишади.

— Қандай қилиб.

— Тошматни сайлаймиз десак зўр бериб, Эшматга овоз беришимизни талаб қилишади. Керак бўлса, бюллетенни ҳам ўзлари чизиб, ўзлари овоз беришади.

Ҳангу манг бўлиб қолдим. Аммо бу аччиқ ҳақиқатдан кўз юмиб бўлмасди. Зотан, четдан туриб билдирилган фикр, кўпинча одам кўзгудаги аксини кўрмоқдан кўра яхшироқдир.

Сиддиқжон РАФИҚОВ,
Чортоқ тумани «Нуроний» жамғармаси раиси.

САЙЛОВ СИЙЛОВ ЭМАС — АДОЛАТЛИ ТАНЛОВ

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Инсоният тараққиётининг ҳозирги босқичида ҳар бир давлатнинг етуклиги кўп жиҳатдан унинг ўз фуқароларига берган ҳақ-ҳуқуқлари ва уларнинг амалда кафолатланиши ҳамда рўёбга чиқарилиши билан белгиланади. Истиқлол туфайли мамлакатимизда инсон манфаати илк бор ҳар нарсадан устувор деб эълон қилинди. Бу қоида асосий қонунимизда мустаҳкамланди. Конституцияга биноан ҳар бир фуқарога эркин танлаш, эркин сайлов ҳуқуқи берилди. Бу ҳуқуқ ва эркинликлар давлат ҳокимиятининг бутун кучи, қонун кучи билан ишончли тарзда ҳимоя қилинди.

Айни вақтда ҳар бир фуқаро ўзига берилган ҳақ-ҳуқуқ ва эркинликларни яхши билиши, улардан келиб чиқадиган бурч ва вазифаларни оғишмай бажариши, ҳаётга татбиқ этишда фаоллик кўрсатиши лозим. Бу ҳолат фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Мажлис ҳамда халқ депутатлари вилоят, шаҳар ва туман кенгашларига бўлажак сайлов жараёнига тобора кенгроқ қўшилаётганида ҳам ўз ифодасини топмоқда.

Шуни таъкидлаш жоизки, юртимизда адолатли фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш жараёни юз бераётган ҳозирги вақтда кенг ижтимоий гуруҳлар манфаатларини ифодалаш ва ҳимоя қилишга қодир бўлган сиёсий партиялар ва жамоатчилик ҳаракатлари фаолияти учун барча шароит яратиб берилаётир. Сайловга тайёргарлик арафасида сиёсий партиялар ва ҳокимият органлари номзодлари билан бирга, жойларда фуқароларнинг ташаббус гуруҳлари томонидан ҳам номзод кўрсатишдек ноёб тажриба вужудга келгани ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Буларнинг ҳаммаси Конституциямиз ва сайлов тўғрисидаги қонунларда баён этилган жамият барча табақалари манфаатларини ҳисобга олиш ва уйғунлаштириш имконини беради.

Сайловларга тайёргарлик қизғин паллага кириб, номзодлар билан учрашувлар бўлиб ўтаётган ҳозирги босқичда сайлов эркинлиги, сайловчи ва сайланувчиларнинг қонун билан белгиланган ҳақ-ҳуқуқлари ва улардан келиб чиқадиган бурч ва вазифаларини барча фуқаролар онг-шуурига янада чуқурроқ етказиш ва шу асосда

(Давоми 2-бетда)

ДЕҲҚОННИНГ БЕМИННАТ ДЎСТИ

Олий Мажлис депутатлигига номзод, «Мевасабзавотбанк»нинг Самарқанд вилояти бошқармаси бошқарувчиси Алиқул Шеров билан мулоқот.

ИСЛОҲОТ ҚИРРАЛАРИ

Банк 1995 йили ташкил этилган эди. Лекин ўтган давр мобайнида молиявий муассасанинг вилоятдаги банклар ўртасида ўз ўрнини топиши қийин кечди. Йил ҳар йили зарар билан якунланарди. Ўтган йилдан бошлаб жамоа барқарор фаолият кўрсатмоқда. Аста-секин молиявий муассасанинг обрўси ошиб боряпти. Биз банк бошқарувчиси Алиқул ШЕРОВ билан муваффақият омиллари, унга қандай эришилаётганлиги, умуман молиявий муассасада амалга оширилаётган ишлар тўғрисида суҳбатлашдик.

— Алиқул Олимович, қисқа муддат ичида банк бошқармаси ишни қандай қилиб ўнглаб олишга эришди, муваффақият омиллари нималарда, деб ўйлайсиз?

— Биз биринчи навбатда мижозлар билан ишлашга алоҳида эътибор бердик. Аввало уларга яхши муомала қилдик. Мижозларнинг барча талаб ва истакларини ҳисобга олиб фаолиятимизни шу асосда ташкил қилдик. Хизмат кўрсатиш маданиятини, тўлов интизомини яхшилаш, хизмат турларини кўпайтириш бизнинг асосий вазифамиз бўлди. Ходимларимиз жойларга чиқиб, мижозларнинг фаолиятини таҳлил қилди. Уларга зарур бўлган маслаҳатларни беришди. Кейин мижоз билан тузилган шартномани ўз вақтида беками-кўст бажаришга ҳаракат қилдик.

Шунингдек, ишимизга танқидий кўз билан қараш одат тусига кирди. Жамоамиз ўртасида тартиб-интизом яхшиланди. Айниқса, кредит бериш яхши йўлга қўйилди. Бу борада турли хил сансоларлик, қоғозбозликка чек қўйилди. Меҳнатимиз зое кетмади. Вақт ўтиши билан мужозларимиз сони кўпая бошлади. Уларнинг ишончи бизга

(Давоми 2-бетда)

УМИДБАХШ ОДИМ

Хива туманидаги Беруний номли хўжаликда иқтисодий соғломлаштириш қандай натижа бермоқда

МУАММО ВА МУЛОҲАЗА

Бундан икки йил муқаддам қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, тармоқ иқтисодиётини мустаҳкамлаш мақсадида ҳукуматимиз қарорига кўра иқтисодий ночор бўлган 104 хўжалик тажриба сифатида санация қилинган эди. Бир йил ўтгач уларнинг аксарияти йилни фойда билан якунланганлиги маълум бўлди. Давлат томонидан кўрилган иқтисодий чора-тадбирлар ўзининг самарасини берди.

Биз яқинда Хоразм вилоятининг Хива туманидаги санацияга тушган Беруний номли жамоа хўжалигида бўлдик. Хўжалик икки йил аввал санацияга тушган эди. Унга ўша йилиёқ ёш, илгари масъулиятли лавозимларда ишлаган Равшанбек Каримов раҳбар қилиб тайинланди. Хўжалик бошқаруви давлат томонидан берилган имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда иқтисодиётни тезроқ соғломлаштириш, олинаётган фойда миқдорини кўпайтириш борасида катта ишларни амалга оширди.

Натижа ёмон бўлмади. Дастлабки йилиёқ пахтачиликдан ташқари барча соҳаларда режалар ортиғи билан уддаланди. Асосий тармоқ ҳисобланган пахтачиликдаги қолоқликнинг боиси аввало ўтган йили об-ҳавонинг бироз мураккаб келиши ва айни ғўза ҳосилга кирган вақтда вилоятнинг барча туманларида кўсак қуртининг уларга катта зиён етказганлиги бўлди. Лекин шундай бўлсада хўжалик йилни бир миллион сўмдан ортиқ соф фойда билан якунлади. Илгари муттасил равишда зарар кўриб келаётган жамоа учун бу албатта катта ютуқ эди. Лекин бошқарув аъзоларини бу кўрсаткичлар қониқтирмасди. Жорий йилнинг бошида ўтган йил якунларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда шу ҳақда гап борди. Ҳар ким ўз фикрини билдирди. Гапнинг лўндасини эса хўжалик раҳбари айтди.

(Давоми 3-бетда)

ТАХТАКЎПИРЛИК САРКОР

УЛҒАЙИШ

Қорақалпоғистонлик шоликорлар астойдил меҳнатлари эвазига далаларда мўл шоли ҳосили етиштирдилар. Айни пайтда шоличиликка ихтисослашган хўжаликлардан режани ортиғи билан ўринлатганликлари ҳақида хушхабарлар келмоқда.

Ўрим-йиғим ишлари Тахтакўпир туманидаги «Макпалкўл», «Тахтакўпир», «Ўзбекистон хўжаликларида ҳам уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Бу хўжаликларда иш уч сменада ташкил қилинган. Ризқ-рўзимиз «қирмизи дон»ни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун барча чора ва тадбирлар кўрилган. Омборхоналар тоза, озода ва қуруқ, ҳосилнинг нормал ҳолатда сақланиши таъминланган.

Туманнинг аксарият деҳқон-фермер хўжаликлари ҳам йиллик режаларини бажариб, бугунги кунда режага қўшимча равишда шоли топширишмоқда. Куни кеча улар қаторига «Ўзбекистон» хўжалигидаги «Орзу» ва «Жайхун» деҳқон фермерлари ҳам қўшилишди. Ҳар иккала фермер хўжалиги ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил олиб, шартномани бажардилар.

Кези келганда соҳа жонкуярлари ҳақида ҳам тўхталиш жоиз: шоличилик илмининг билимдони, экин ҳолатини бир қарашдаёқ сезадиган «Макпалкўл»лик уста деҳқон, илғор бригада бошлиғи Сарсенбой Сейитназаров тўғрисида сўз юритишни лозим топдик.

(Давоми 3-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

САЙЛОВ: ҚОНУН УСТИВОРЛИГИ–ДЕМОКРАТИЯ ГАРОВИ

ҚОП КЎТАРГАН ХОТИНЛАР

НОБОП ХОНАДОН ТАШВИШЛАРИ

ЎЗИМИЗ ТАНЛАДИК – ЎЗИМИЗ САЙЛАЙМИЗ

2000 йил 9 январь – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови куни

****

1999 йил 5 декабрь – Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига ва Маҳаллий Кенгашларга сайловлар куни

САЙЛОВ СИЙЛОВ ЭМАС – АДОЛАТЛИ ТАНЛОВ

(Боши 1-бетда)

уларнинг сайлов жараёнидаги иштирокини янада фаоллаштириш энг долзарб масалалардан биридир.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси шуни эътиборга олиб, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти округ сайлов комиссиялари раҳбарлари ҳамда аъзолари учун семинар-кенгаш ташкил этди. Унда «Сайловлар тўғрисидаги Қонунларни биласизми?» мавзуида сўров ўтказди. Йиғилганлар республика тест марказ билан биргаликда тузилган махсус анкетанинг унлаб саволига жавоб берди. Тест натижалари аксарият қатнашчиларнинг сайлов қонунлари ҳамда сайловолди кампаниясини уюштириш ва ўтказиш тўғрисидаги билимлари талаб даражасида эканлигини кўрсатди. Эндиликда бундай сўровлар бошқа вилоятларда ҳам ўтказилаётир.

Семинар-кенгашда депутатликка номзодлар билан сайловчиларнинг учрашувини ташкил этиш, матбуот, телевидение ва радиода сайловолди кураши ва ташвиқотини олиб бориш шартлари хақида эна бир бор фикрлашиб олинди. Оммавий ахборот воситалари номзодлар учун кенг ва тенг имконият яратиш, бу борада адолат ва холисликни, бир сўз билан айтганда, сайлов эркинлигини таъминлашга дахлдор эканлиги алоҳида эътибор қаратилди.

Сайловга тайёргарлик ва унинг ўтказилишини кузатишга тегишли халқаро ташкилотларнинг нуфузли вакиллари ва хорижий журналистлар кузатади ва ёритади. Куни кеча Ўзбекистонда сайловолди жараёнини ўрганиш учун мамлакатимизга келган элчи Мадлен Вилкинс бошчилигидаги Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХҲТ) делегацияси Республика Марказий сайлов комиссиясида бўлди. Учрашувда хорижий ташкилотлар, жумладан, ЕХҲТ вакилларининг сайловлар қандай ўтишини кузатиш бўйича белгиланган тартибда фаолият кўрсатиши учун барча шароитлар яратиб берилиши ҳақида гап борди.

Маълумки, сайловлар фуқаролар сиёсий фаоллигининг асосий шакли бўлиб, унинг воситасида ҳар қайси сайловчи кимга овоз беришидан қатъи назар, аввало, ўз хоҳиш-иродасига, иймон-эътиқодига таяниб мустақил ва онгли равишда эркин овоз беради. Лекин, бу галги сайловда ҳар бир ўрин учун олти-етти нафар номзод «беллашади». Янги асрнинг дастлаби бўлган йили давомида юртимиз ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таъминлаш, аҳоли турмуш фаровонлигини янада юксалтиришга доир ишлар кўп жиҳатдан бўлажак депутатларнинг фаолиятига боғлиқ бўлади. Демак, номзодлар орасидан ал-юрт учун астойдил куйиб-пишадиган, илғор фикрли, янгиликка интилувчи, ташаббускор кишиларни сайлаб олиш керак. Сайловчиларнинг танлаш имконияти эса – кенг.

Бундай шароитда ҳар бир номзод ўз сайловолди дастурини сайловчилар олдида аниқ баён этиши, унинг ишончли вакиллари эса номзоднинг ҳаёти ва фаолияти, ишчанлик ва ташаббускорлик салоҳиятини тўғри ва холисона баҳолаши, сайловчиларга номзодлар сайловолди дастурини кисслаш ва ўрганиш, ўз фикр-мулоҳазаларини очиқ билдиришда бирон-бир даражада бўлса-да, монелик кўрсатилмаслиги керак. Бунда манфаатлар, шахсий манфаатни кузлаганлар, дир хил номзодни улуғлаш, иккинчисини эса камситиш, ғаразли мақсад йўлида сайловчиларни ўз томонига оғдириб олишга уринишга қатъи тўсқинлик ва шунга ўхшаш ҳолатларга ҳеч қандай ўрин бўлмайди. Зеро, сайлов – сийлов эмас, балки адолатли танловдир. Шубҳа йўқки, бу танловда аввало, ҳалол-покликни, маънавий етукликни, тўғрисўзликни, қобилиятни, эл-юрт манфаатини шахсий манфаатидан устун қўя оладиган номзодгина ғолиб чиқади.

Ёқуб ИБРОҲИМОВ (ЎзА).

Ҳамма жойда бўлаётгани каби Яккабоғ туманида ҳам бўлажак сайловларга тайёргарлик жиддий кечмоқда. Туман, вилоят кенгашларига ҳамда Олий Мажлисга ўтказиладиган сайловларнинг тартиб ва қонунлари, овоз бериш қоидалари, аввалгилардан фарқи тўғрисида тушунтириш ишлари кенг кўламда олиб борилмоқда.

Шунисi эътиборлики, сайлов участкаси ҳамда тарғиботхоналар талаб даражасида безатилганлиги билан бир қаторда, айни дамларда бу жойлар гавжум ғўшаларга айланиб бораётганлиги билан ҳам аҳамиятлидир. Жумладан, 656-Янгибоғ сайлов участкасида ҳам ана шундай кўринишни ҳолни кузатиш мумкин. Телевизор, телефон, радио, кўйингки, барча шароит муҳайё. Энг муҳими, сайлов тўғрисидаги қўлланмалар

ЯНГИЧА МУНОСАБАТ

Чунки улар келажакка овоз бераётганликларини англаб етишган

сайловчиларга етарли билим бериш омил бўлиб хизмат қилмоқда. Ўз навбатида сайловчилар ушбу имкониятлардан унумли фойдаланмоқдалар.

– Мени айниқса қувонтираётгани, – дейди мазкур сайлов участкаси комиссияси раиси Жамол Абдусаломов. – Одамлар бугунги жараёнларга жиддий қизиқиш билан қараётганлари, кўрсатилган номзодлар билан яқиндан танишишга интилаётганликлари улар ўз келажакларига овоз бераётганликларидан далолатдир.

Сайлов участкасида маҳсус навбатчилар ишлаб турибди. Янгибоғ, Айғиркўл маҳаллаларидаги А. Икромов, Усмон Юсупов, Амир Темур, Айғиркўл, Авлоний, Миттитуман кўчаларида Гулбаҳор Бокиева, Моҳира Расулова, Прим Мустафоев, Дилшод Иброҳимов, Ибодулла Панжиев, Ғайрат Аллаев, Абдурашид Утаганов, Азиз Худойбердиев каби участка сайлов комиссияси аъзолари ҳамда тарғиботчилари номзодларга овоз бериш тартиби, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси кенг оммага етказишда жонбозлик кўрсатиб, тўплаб олиб-юғириб хизмат қилишмоқда.

Мухтасар гапни айтганда, яккабоғликлар келажакка овоз беришга ўз оқилдил аҳд қилишган.

Хайрулла ТЎРАЕВ

Бугун ҳар бир сайлов округида иш қизғин. Барча масъул шахслар, жамоатчилик бу сиёсий тадбирга алоҳида тайёргарлик кўрмоқда.

СУРАТДА: 164-Бўка сайлов округи фаоллари А. Шерматов, О. Маматқулов, Ж. Дўсматов (комиссия раиси), З. Асомова, Х. Курбонкуловлар сайловга тайёргарлик ишлари хусусида суҳбатлашишмоқда.

Х. АВВАЛОВ олган сурат.

Мақсад – муносиблар ўтсин

Олдинги тузум, бугунги ҳаётимизни ҳар гал ўйласам Мустақиллик бизга жуда кўп нарса берганини тобора чуқур англайман. У бизга нафақат эркин яшашни, мустақил фикрлашни, шу азиз юрт учун жон куйдириб мазмунли ҳаёт кечиришни ҳам ўргатмоқда.

Бир пайтлар биз учун ҳаммаси барибир эди. Чунки ўйлашга, фикр юритишга, мулоҳаза айтишга у даврларда изн берилмас эди. Одамлар кўрсатилган кутига қўлига тутқазилган қоғозни ташлардилар-да, ортига қайтаверар эди.

Не бахтки, энди замон, давр бошқа. Одамлардаги локайдлик, бефарқлик ўрнини куюнчаклик эгаллаяпти. Сайловчи эндиликда ўзи маъқул топган номзодга овоз беради. Лекин бу имкониятдан инсон шахсий мақсади йўлида фойдаланмаслиги даркор. Халқ, қолаверса, юрт равнақига муносиб депутатлар сайланиши учун маҳаллийчилик, танишбилишчиликка йўл қўйилмаслиги лозим. Ҳар биримиз овоз беришда адолат нуқтаи назаридан иш тутсак ортага ҳаммамизга яхши бўлади.

Ўктам АБДУЛЛАЕВ, Зарбдор туманидаги «Абдулла ота» мустақил деҳқон хўжалиги раҳбари.

МАҲАЛЛИЙЧИЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Маҳаллий Кенгашларга сайлов белгиланган кун тобора яқинлашмоқда. Бу сайлов шундай ўтиши керакки, мамлакатимизда мавжуд қонунларга риоя қилингани ҳолда, ҳар бир сайловчи унга виждонан ҳалол ёндошмоғи даркор.

Бундай дейётганимнинг боиси шуки, мустақил давлат фуқароларимиз. Ҳар бир номзодга овоз беришда маҳаллийчилик, маҳфатларидан келиб чиқиб иш тутмоғимиз даркор. Чунки баъзилар бор, бўлса ўзимикидан бўлсин дейишади ва фақат ўз манфаатлари йўлида ишлайди. Иймон-эътиқоди муҳтожам одам эса бундай қилмайди. Маҳаллийчилик, шахсий манфаат кутқусига учмайлик. Юртини, кўпни ўйлаган сайловчи албатта дил амри билан иш тутади.

Бозорбой МАМАТҚУЛОВ, Ховос туманидаги «Туркистон» ширкатлар уюшмаси раиси.

САЙЛОВ ҚОНУНЛАРИНИ БИЛАСИЗМИ?

СЕМИНАР

Қаршида Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятлари ҳудудларида жойлашган округ ва участка сайлов комиссиялари раислари ва аъзоларининг семинар-кенгаши ўтказилди.

Республика Марказий сайлов комиссияси раисининг ўринбосари О. Дўстжонов бошқарган мазкур семинар Олий Мажлис ва ҳокимият вакиллик органларига сайловларга тайёргарликни бориши, тарғибот-ташвиқот, номзодлар билан учрашувлар ўтказиш тартиблари, шунинги вакилларининг ваколатлари каби масалалар муҳокама қилинди. Сайловларга тайёргарликнинг барча босқичлари ва сайловлар ўтказиш жараёнида сайлов комиссиялари ҳақидаги қонунчилик, сайлов комиссиясининг йўриқномаларига қатъий амал қилиниши зарурлиги қайд этилди.

Семинарда «Сайлов қонунларини биласизми?» сўрови ўтказилди. Унда округ ва участка сайлов комиссиялари раислари ва аъзоларига тарқатилган тест саволларига жавоб қайтарди.

НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Фарғона вилоятида Ўзбекистон Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи 29 та сайлов округидан депутатликка номзодлар билан сайловчилар учрашувлари қизғин ўтмоқда. Шундай учрашувлардан бири Олтиариқ туманидаги 187-сайлов округида бўлди. Ҳар бир номзод тенг шароитда ўз сайловолди дастурини баён этди. Ишончли вакиллар номзодларнинг меҳнат фаолияти, ишчанлик ва ташаббускорлиги, инсоний фазилатлари ҳақида сўзлаб берди.

– Мен жуда кўп сайловларда иштирок этганман, – дейди сайловчи О. Холматов. – Илгари сайлов участкасига сайлаш учун эмас, гўё сайл учун бепарво борардик. Чунки битта номзодга овоз берсак ҳам, бермасак ҳам депутат бўлаверарди. Бугун биз муносиблар ичидан муносибини танлаб олиш имкониятига эга бўляпмиз. Бу эса сайловчи зиммасига катта масъулият юклайди.

«Агар менга овоз берсангиз...»

ТАНЛАНГ ВА САЙЛАНГ

Талабгорлар кўп бўлгани билан 145-сайлов округидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлигига тўрт нафар номзод рўйхатга олинди. Номзодларнинг сайловчилар билан дастлабки учрашуви «Хазорбоғ» ширкат хўжалигининг қишки клубида бўлиб ўтди. Биринчи бўлиб минбарга номзод Зоир Мамажонов таклиф этилди. Кўп йиллардан бери туманда чиқадиган «Чағониён» газетасига муҳаррирлик қилаётган З. Мамажоновни сайловчилар яхши билишади. Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан кўрсатилган бу номзод матбуотда эълон қилинган партия сайловолди Дастурининг ижтимоий, иқтисодий ва маънавий соҳалари, айниқса, ижтимоий кафолатлар, эътибор йўналишлари ҳақида гапирди. Агар сайловлар куни менинг номзодим учун овоз берсангиз бошингизга тушаётган ижтимоий адолатсизликларни бартараф этишда сизларга амалий ёрдамлар кўрсатаман, агар узимнинг иложим етмаса журналист-хуқуқшунос дўстларимни ёрдамга чақираман деди.

Сайловчилар номзодлар ичидан ташаббускор гуруҳи кўрсатган туманидаги «Орзу-Ко» ишлаб чиқариш – тижорат хусусий фирмасининг раҳбари Ҳабибулла Нормуродов эса ўз раҳбарлик қилаётган корхонада ишчиларнинг ўртача маоши ўн саккиз минг сўмдан ошиб кетганлигини айтиб, сайловчиларни «Ух...» деб юборди. «Орзу» ун ойда қарийиб 1,5 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, истеъмолчиларга етказиб берипти.

Шунинг 900 миллион сўмдан зиёдини солиқ сифатида давлатга тўлапти. Ўзор муомалада 200 миллион сўм эркин маблағи бор экан.

Ёшлар ўртасида бекорчилар кўпайиб кетди, иш ўринлари эса эҳтиёжни мутлақо қониқтирмайди иш ўринлари учун ҳам улар ўртасида гиёҳвандлик мойиллик тобора ортиб бормоқда, агар менга овоз берсаларингиз янги иш ўринлари очиш учун бошлаган ҳаракатларим бир қадар осон кучар эди, чунки хорижлик ҳамкорлар билан икки минг нафардан зиёд киши ишлайдиган тўқимачилик корхонаси қуриш ишларини бошлаганмиз. Депутат бўлмай қолсам ҳам бу ишларни тўхтатмайман.

Халқ депутатлари вилоят кенгашидан курсатилган номзод, Ўзбекистон Республикаси Банк – молия академиясининг ректори Мирсобит Очилов эса агар менга овоз берсаларингиз иқтисодимизнинг барқарорлигини таъминлайдиган янги қонунларни тайёрлашда фаол иштирок этар эдим деди.

«Миллий тикланиш» демократик партиясининг номзоди, Денов автомобиль йўллари бошқармасининг бошлиғи Урол Худойбердиев эса агар менга овоз берсангиз туман йўлларигингизни равон қилиб бераман деди.

Сайловчилар негадир номзодларга саволлар беришмади.

Тожиддин РАЗЗОҚ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

САЙЛОВЛАР ВА МАТБУОТ

– Марказий сайлов комиссияси қарорига кўра, матбуотда барча сиёсий партиялар сайловолди платформалари эълон қилинди. Сиёсий партиялар, ташаббускор гуруҳлар ва ҳокимият вакиллик идоралари номзодларининг телевидение орқали чиқишлари ташкил этилди, – деди Марказий сайлов комиссияси раиси Нажмиддин Комилов оммавий ахборот воситалари раҳбарлари иштирокида Миллий матбуот марказида ўтказилган семинарда сўзга чиқиб.

Нажмиддин Комиловнинг таъкидлашича, округ сайлов комиссияларида ҳам номзодлар ташвиқоти кунлигидаги олиб борилмоқда. – Шунга қарамасдан, – деб қайд этди Марказий Сайлов комиссияси раиси, ҳорижий оммавий ахборот воситаларининг сайловолди жараёнларни ёритишдаги тарафкашлардан кенг чиқиб, тарғибот, ташвиқот ишларини янада кучайтиришимиз лозим. Гап шундаки, аксарият номзодлар кўрук хусобот билан кифояланиб қолаётир. Айни пайтда партияларнинг асосий вазифаси ўз сайловолди платформаларини баён этишдан иборат.

Марказий Сайлов комиссиясининг раисининг эътироф этишича, айрим номзодлар сайловчилар билан икка учрашувдаёқ ўз Миллий тиклаш дастурларини баён этишмоқда. Бунда номзодларнинг бирор-бир билан фикрини олиш, ўз чиқишини тузшиган ҳолат кўринади. Раис сайловолди тарғибот-ташвиқот ишларида оммавий ахборот воситаларининг роли бахо бериб, газеталар сайловчиларни жалб этадиган усулларни кўллашга, бор имкониятлардан ҳам жонлироқ кўринишлар бериш, одамларни ўз-ўзидан ўтказиш лозимлигига эътиборни қаратди. Зеро, ҳақиқат баҳоласа бўлади. Бугун ҳар бирлари оммавий ахборот воситалари ва фуқаролик масъулиятини чуқур англаган ҳолда ўз муносиб сайловчиларнинг ўзлари ҳам номзодларга овоз беришлари зарур, деб таъкидлади Н. Комилов.

Марказий Сайлов комиссияси томонидан уюштирилган семинарда иштирок этган мамлакатимиздаги Буюк Британия элчихонасининг сиёсий масалалар бўйича котиби жаноб Пол Нот Буюк Британияда сайловолди ташвиқот тартиби ҳақида сўзлаб, мазкур мамлакатда парламент сайловлари ўз ичига икки бир марталик ҳамда ўз вақтида сайловолди кампанияси сиёсий партиялар ўртасида ҳам ўтказилишини қайд этди. Элчихона котибининг таъкидлашича, Буюк Британия парламентига сайловлар тўрт йиллик давомида сайловга тайёрланиш учун қатнашган партиялар улар ўз мақсадларини ҳамда сайловолди дастуридаги тайёрлаб қилган сиёсий партия раҳ бари ҳукумат бошлиғи этиб тайинланади ва у Вазирлар Маҳкамаси таркибини тузади. Котиб Буюк Британия ҳаётида оммавий ахборот воситаларининг аҳамияти хусусида ҳам тўхталиб, улар сайловолди кампаниясида сиёсий партияларга танқидий бу ўринда матбуот тадқиқотчи тарғиботчи ролини ўташини айтиб ўтди. Жаноб Пол Нотнинг эътироф этишича, партиялар ва сиёсий арбоблар ўз платформаларини матбуот орқали маълум қилади. Мамлакат аҳолисининг маърифатли эканлиги тарғиботташвиқот ишларини анча осонлаштиради. Мамлакат миқёсида нашр этиладиган ўнга яқин газета ва маҳаллий нашрлар, ҳар кунги улар тиражи 13 миллион нусхани ташкил этади.

ДУНЁ ВА БИЗ

– Японияда эркин демократик сайлов тамойиллари иккинчи жаҳон урушидан кейин бошланган бўлиб, ҳозирги пайтда ҳам бу тизим олий погонага кўтарилди, деёлмаймиз, – деди Ўзбекистондаги Япония элчихонаси учинчи котиби Такеши Иширара. Т. Ишихаранинг маълум қилишича, Япония парламенти ҳам икки палатадан, яъни, вакиллар палатаси ва маслаҳатчилардан иборат. Котиб Японияда оммавий ахборот воситаларининг аҳамияти хусусида гапириб, катта нуфузга эга бўлган газеталар кўп бўлган пирар экан, 70 йилларда бир журналистнинг танқиди туфайли Япониянинг уша пайтдаги бош вазири ўз хоҳиши билан истеъфо берганлигини қайд этиб ўтди. Сайловлар жараёнида ҳам журналистлар етакчи ўринни эгаллайди, сайловолди баҳсларни юритадиган журналист энг асосий мавзу ҳисобланади, деб таъкидлади Т. Ишихара.

Шунингдек, семинарда сўзга чиққан Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистондаги элчиси ўринбосари, доктор Андреас Протман мазкур мамлакатда ўтказиладиган сайловлар хусусида қизиқарли маълумотлар берди.

А. Протманнинг эътироф этишича, сайловолди кампаниясида сиёсий партиялар ўз дастурларини матбуотда эълон қилишади. Федерал газеталарнинг саҳифаларида депутатликка номзодлар ва Германия канцлерлигига номзодлар тарғиб этилади. Номзодларнинг тарғиб этишга маблағи кўп хукумат жалб этилишини ҳам таъкидлаб ўтди. Сайловга аҳамият касб этади, – деди элчи ўринбосари. Элчи ўринбосари Германияда номзодлара радио-телевидение орқали вақт ажратишнинг ҳам ўзига хос хусусиятлари хусусида ҳам тўхталиб, бу ерда ҳамма партияларга бир хил имконият берилишини қайд этди.

«Туркистон-пресс»

РАИС НЕГА ОТДА ЮРМАЙДИ?

МАВЗУ

Раис огайним нуқул зорланади:

– Э, кийин бўп кетти! Ёқилғи қиммат. Тоғанг фойдаланишимиз кўпи шу улгурга кетяпти! Тақчиллигини айтмайсизми?

Кузатаман. Раиснинг хизматида «Газ-31» русумли «Волга». Гарчи бўлак автомашиналар учун ёқилғи қуйиш меъёрлаштириб қўйилган бўлсада, раис жанобларининг ҳеч нарса чекланмаган. Бўлак машиналар тўхтаб қолган тақдирда ҳам «Волга»нинг бири ҳам кунни «ишни» бузгизча тулдириб ёқилғи қуйишдан бошқа кўп сарфлашади. Тинмайди. Мана бугун раисни идорага ташлагач, эрта қизларини саксон километр олисдаги вилоят марказига ўқишга ташлаб келди. Машина келишини бетоқат кутаётган келинойимиз шофёр вақтида тушмагач туриб жеркиб бердилар: «Намунча имиллашасангиз, балнисага борилишим кечикар эди, сизни кутовир овқатим совуб бўлди!» «Балниса»дан келиб куйлакчаларини алмаштирдилар-у тўйга отланадилар.

Идорада машинасини кутаётган зерикан раис омборчи ёки кассирни чақириб тайинлайди: «Бориб заправка қилиб кел, дала айланамиз!» Кассир омборчига, бошқасига ўзим раис хазратлари билан юриш, у эса олийларига хизмат килиш шараф! Хужайин айтди, деб бак тўгур орқа багажнигача лиқа тўлдиришади. Уни ҳам тулдириб олади.

Бензин тақчил...

Иссиқ, жон. Қишлоқчилик. Кимдир қазо қилади. Улик эгасию истеҳола билан раис «эшигини» чертади: «анув... қабристонга элтишга бир юлов...»

Ана бориб кўринг – тўкиради раис, – бир томчи бензин йўқ! Хатто менинг машина тўхтаб турибди... Хўжалик билан давлат ҳукмини! Далага чиқолмай утирибман!»

Бечора ўлик эгаси юраги тошини тикка тушиб изига қайтади.

Бензин тақчил.

Бош агроном, бош инженер, бош зоотехник... Ҳамма бошлашларнинг остида битадигон юк машинаси. Нима хужайин бензинни хоҳлагача қуйдилар-у улар қараб турмидими? У хўжалик ишига, машинани кекда олиб юрадилар. Кимдан бу саволни сўрайди? Ё мачитга илашаптими?

«Эшак-эшакдан қолса кулоқдан қолсин» деган нақл бежиз айтилмаган экан-ку! Камида бешта машина йиғирматадан бензин куяди.

Бечора хўжалик ҳам ўзига қараб ўтириб бенс тортса «Милион!»

– Хужайин ёқилғи қимматда! – дейди «бошбух».

– Уф! Нимаям қилардик! – дейди раис. Ва кунгирадор ёқилғи ижод чиқади. Шу биргина ижод билан «миллион» хужалик хисобидан «нефтбаза» хисобига ўтади.

Эртаси мухбир, яъни мен бораман. Иқтисодий мавзуда жимжимадор мақола ёзмоқчи бўлиб идорадаги «бош»лардан бахзи бир рақамлари ён дафтаримга «тушураман-у» раисга рубару бўламан.

– Олинган фойдадан харажатлар кўп-ку, раис буво? – дейман.

Раис зорланади.

– Кийин бўп кетти, – дейди у. Кишиннинг рахми-зорини келтирадиган даражада уфтортиб, – бензин қиммат! Бунинг устига запчасть, ўгит! Фойдамизни шулар еб кетяпти. Нима қилишга ҳам ҳайронсан...

– Узингиз ҳам, бош агроном ва бошқа мутахассислар ҳам от олиб, отда юрсангиз бўлмайдими? – доноликк қиламан мен, – битта машинанинг бир йиллик харажати учун 3-4 от олиб боқишга етади-ку?

– Шундай қилмасак бўлмайди шекилли, – дейди раис терчиган манглайини силаб, – бензин қиммат бўлиб кетди.

Раис билан ўртамиздаги бу савол-жавобнинг бўлганига икки ой бўлди. Хужаликдаги вазият ўзгармаган. Курсам, орада тўрт томондан кўпчиликкача қарзга ботиб санацияга тушди. Раиснинг ўрнига ҳам «ташкил бошқарувчи» деган янги аммo ўша бир одам келди.

Аммо... «Газ-31», ҳам, ўша «бош»лар остидаги юк машиналари ҳам қолди, кунда мақулдай бюджетга бўлса ҳам машина», у ва яна ҳеч нарса.

Уқувчиларни ўн километр олисдаги бригадага, ёрдамга олиб бориб келиши керак бўлган машина навбатга туради. Заправщик тешикдан бошини чиқариб хайдовчи «бола»га ушқиради: «ҳой, галварс, бензин тақчиллигини билмайсанми?! Хайдовчи «бола» уж бўш келмайди: «хозир олдиндаги агрономнинг машинасига қуйдингиз-ку!», дейди.

«Зарил-зарилига бензин беш литрдан қуйилман. Узи таги йуқ, кани, тугамагингни қилишгинмай!» Хайдовчи машинасининг кантариб уйига кетади. Уқувчилар «физкультура» қилиб ўн километр йўлни пиёда эзишади.

Бензин тақчил...

Шу пайт «заправка олдига «машинладан» худди аэс этиб турган дулкадек «Нексия» келиб тўхтайди. «Заправщик пилдирагича хонасидан чиқади. Ишшаигча тўғрилайди-да ичкарига тортилиб тураверади...» Оёқ бўлмаса, – Ьо қим ... итигигиаси? Э, хозир бўлади катта билан шахарга кетаяпман!

– Ҳа майли, – хиринглайди заправщик, – қирқта!

– Қувлар ўтиб «бошбух» саладан заправка дафтарини раис столи устига қуяди. Ундаги рақамларга кўз югуртирар экан, раис билан ҳар доим жиддий мақсада олиб қарайди:

– Қизиқ, нега раиснинг ўзи отда юрмайди?

Мен шу оддий, хамчиқим савола жавоб тополмай, ноёбман. Сизчи?

Ортиқали НОМОЗОВ

ХОРИЖЛИК ЭКСПЕРТЛАР ФИКРИ

Бухородаги Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияси хузуридаги матбуот марказида Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг сайловлар, инсон ҳуқуқлари ва демократик ислоҳотлари бахолаш бўйича миссияси экспертлари – Анн Гарднер ва Мадлен Вилкенс билан оммавий ахборот воситалари вакилларининг мулоқоти бўлиб ўтди.

Хорижлик экспертлар Ўзбекистонда сайловларга тайёргарлик жараёни ошкора, демократик тамойилларга таянилган ҳолда олиб борилаётганининг гувоҳи бўлганлигини таъкидлади. Айниқса, сайловлар арафасида сиёсий партияларнинг фаоллиги ошгани кўзга яққол ташланган қайд этилди. Меҳмонлар қайси партия ёки ташаббускор гуруҳ томонидан кўрсатилганидан қатъий назар, ҳар бир номзод газета ва ойномалар, телерадио ва матбуотда фойдаланиш борасида тенг шароит яратилганини ҳам алоҳида таъкидлади.

– Бўлажак сайловлар юртингизда демократик равнақ топаётгани, ҳуқуқий институтлар фаолияти тобора такомиллашиб бораётганини жаҳон жамоатчилиги олдида яна бир бора исботлайди, – дейишди мулоқот поёнида хорижлик экспертлар.

Илҳом САФАР, ЎзА

ДЕҲҚОННИНГ БЕМИННАТ ДЎСТИ

(Боши 1-бетда)

ортди. Биз учун эрг мухими ҳам шу эди. Тўғри, бу ишлар ўз-ўзидан, осонликча бўлгани йўқ. Дастлабки пайтлар бироз қийин бўлди. Лекин ҳамма эртанги кунга ишонч билан яшади.

Асосий натижа уч ойдан кейин кузга ташланди. Жамоамиз учинчи чоракни фойда билан якунлади. Кейин ишлар юришиб кетди. Бу ерда, албатта, жамоанинг фидокорона меҳнатини ҳам айтиб ўтиш лозим. Ходимлар ўз вазифасига виждонан ва масъулият билан ёндошганлиги туфайли ана шундай ютуқларга эришилди.

Президентимизнинг «Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда банк тизими локомотив вазифасини бажариши, хўжалик юритувчи барча субъектларни ўз ишларини қайта ташкил этишга, бозор механизмларини дадил ва ақл эгаллашга даъват этувчи омил бўлиши даркор» деган сўзлари ишимизда туртки бўлди. Биз ўз фаолиятимизни шу асосда кўрдик. Шу боис ишимизда қисқа фурсатда ўзгариш рўй берди.

Мижозлар учун бир қанча қулайликлар яратилди. Утган йилнинг узида учта янги бўлим очилди. Масалан, илгари вилоятда «Мевасабзавотбанк» филиали Самарқанд шаҳар бўлими фаолият кўрсатарди. Утган йилнинг 1 июлидан бошлаб Булунғур, Улугбек, Тойлоқ бўлимлари ҳам ишга тушди. Натижада мижозлар сони кескин купайди. Ҳозирги кунда 500 га яқин мижозга хизмат кўрсатилмоқда.

Жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида қилинган ишларни таҳлил этиб кўрайлик.

Утган даврда банк ўз ресурслари ҳисобидан 476,5 миллион сўмдан ортиқ кредит берди. Унинг асосий қисми қишлоқ хўжалиги соҳасидаги мижозларга тўғри келади. Масалан, хужаликларга уруғлик картошка сотиб олиш учун 96 миллион 850 минг сўм, «Зарафшон-А» хиссадорлик жамиятига техника сотиб олишга 111 миллион сўм, қайта ишлаш корхоналарига хужаликларга аванс бериш учун 162,7 миллион сўмдан ортиқ маблағ берилди. Ажратилган кредитларнинг ҳаммасидан самарали фойдаланилди. Улар қишлоқ хужалигида маҳсулот ишлаб чиқаришни купайтиришга, хужаликлар иқтисодиётини мустаҳкамлашга хизмат қилди.

– Халқ хўжалигининг барқарор фаолият кўрсатишида дебитор-кредитор қарзларининг бартараф этилиши муҳим аҳамиятга эга. Бу борада қандай ишлар амалга оширилмоқда?

– Биз шундай қарзларни бартараф этиш бўйича аниқ дастур асосида иш олиб бормоқдамиз. Аввало жойларга бориб уларнинг келиб чиқиш сабабларини батафсил ўрганиб чиқдик. Қарзларни йўқотиш юзасидан маслаҳатлар берилаяпти. Ягона молиявий кунларни тикиб туриш ҳам одат тусига кирганлиги боис бу борада силжишга эришиляпти.

Дебитор-кредитор қарзларни бартараф этиш учун 45 миллион 471 минг сўмлик факторинг хизматлари кўрсатилди. Натижада 100 миллион сўмлик қарзларнинг камайтиришга эришилди. Шунингдек, мижозларга дебитор-кредитор қарзларни камайтириш учун 12,2 миллион сўм кредит берилди. Шу боис қарзларнинг ўсишига йўл қўйилмаяпти. Аксинча, жорий йилнинг утган тўққиз ойи мобайнида 41 миллион 187 минг сўм бундай қарзларни камайтиришга муваффақ бўлдик.

Бу борада ишимизда Президентимизнинг фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари дастурламал бўлиб хизмат қилмоқда. Уларни мижозлар томонидан бажарилишига қатъий назорати олинган. Олинаётган маҳсулот харид нархининг олдиндан 25% туланмасдан маҳсулот жунатилмайди.

– Мамлакатимизда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Сиз раҳбарлик қилаётган жамоа бу ишга қандай ҳисса қўшмоқда?

– Урта ва кичик бизнесни ривожлантиришга ҳам муносиб ҳисса қўшиб келаяпмиз. Шу мақсадда жорий йилнинг тўққиз ойида мижозларга 55 миллион 110 минг сўмлик қисқа муддатли кредит ажратилди. Хозир улар вилоят халқ хужалигининг ривожланиришига узларининг муносиб улушини қўшмоқда.

Шунингдек, деҳқон ва фермер хўжаликлари иқтисодиётини мустаҳкамлаш мақсадида уларга кредит берилмоқда. Масалан, уруғлик картошка сотиб олиш учун Булунғур туманидаги «Сафарботир» фермер хужалигига 8,5 миллион сўм, Тойлоқ туманидаги «Жалолхон» деҳқон хужалигига 300 минг сўм, «Машраб» деҳқон хужалигига эса 500 минг сўм берилди. Хуллас, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга ҳам бақоли қудрат ёрдам бераяпмиз.

– Аликул Олимович, Сизнинг номзодингиз республика Олий Мажлиси депутатлигига қўйилганлигини эшитиб хурсанд бўлдик. Албатта, бу Сизга билдирилган катта ишонч бўлса керак. Номзодингиз рўйхатга олинганлиги билан табриклаймиз ва сайловолди ишларингизда Сизга муваффақият тилаймиз.

– Табрик учун раҳмат. Номзодим сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳи томонидан Тойлоқ сайлов округидан қўйилди. Бу албатта Сиз айтгандек катта ишонч деб биламан. Агар депутат бўлиб сайлансам уларнинг ишончини оқлашга ҳаракат қиламан.

Суҳбатдош Ҳосил КАРИМОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

УМИДБАХШ ОДИМ

(Боши 1-бетда)

— Ўтган йилги хатолар, йўл қўйилган камчиликлардан тўғри хулоса чиқаришимиз зарур, — деди у. — Пахтачилик хўжалик учун асосий соҳа. Буни унутмаслигимиз керак. Агар тармоқда режа бажарилмас экан кўпроқ фойда олиш тўғрисида гап бўлиши ҳам мумкин эмас. Шу боис жорий йилда мазкур соҳада жиддий ўзгаришлар қилишимиз лозим. Шу билан бирга хўжалигимиз учун бу йил иқтисодий соғломлаштиришнинг охирги йили. Биз берилган имкониятни бой бермаслигимиз керак.

Қисқа муддат ичида пахтачиликда йўл қўйилган хатолар чуқур ўрганилди. Оилавий пудратчиларга бўлиб берилган ерларнинг устидан назорат кучайтирилди. Улар билан хўжалик ўртасида тузилган шартномани бажариш шарт қилиб қўйилди. Акс ҳолда, яъни шартнома шартларининг бирон-бир банди бажарилмаган тақдирда ер бошқа одамга берилиши тўғрисида пудрат эгалари яна бир бор огоҳлантирилди.

Ҳосил тақдирини уруғлик белгилайди. Буни яхши англаган пахтакорлар нав танлашда алоҳида эътибор беришди. Хоразм вилояти тупроқ шароитига мос бўлган, илгари унчалик катта майдонларга экилмаган «Хоразм-126», «Хоразм-127» навларининг уруғини таваккал қилиб қадашди.

Натижа кутилгандан ҳам зиёда бўлди. Мўл ҳосил етиштирилди. Режа 25 иш кунда бажарилди. 1271 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29,6 центнер ўрнига 31 центнердан ошириб хом ашё йиғиштириб олинди. Ҳосилнинг 70 фоиздан ортиғи биринчи сортларга сотилди.

Хўжалик пахтакорларининг нав танлашда адашишмаганлиги маълум бўлди. Янги навлар ўзини тўла оқлади. Айниқса, улар эртапишарлиги, серҳосиллиги билан жамоа аъзоларига маълум бўлди. Режа аллақачон бажарилган бўлсада ҳозир далаларда терим қизғин давом этмоқда. Кунлик суръат бир зум ҳам сусайгани йўқ. Ҳар куни йиллик режанинг бир фоизидан ошириб пахта тайёрланмоқда. Ҳосилдорлик ҳам кўпайиб бораяпти. Масалан, Худойберган Асомиддинов, Жуманазар Қўчқоров, Яхшимурод Отажонов, Қувондиқ Бобожонов, Йўлдош Искандаров бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик аллақачон қирқ центнердан ошиб кетди.

Жамоа хўжалиги бошқа тармоқларда ҳам режаларни ортиғи билан бажарди. Масалан, хўжаликдаги етакчи соҳалардан бири ҳисобланган ғаллачиликни олиб кўрайлик. 145 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 45 центнер ўрнига 60 центнердан буғдой олишга муваффақ бўлинди. Ушбу соҳанинг ўзидан жамоа аъзолари 15 миллион сўм фойда олишди. Умуман барча тармоқлардан эса ҳозирги ҳисоб-китобларга кўра йил якуни бўйича 220 миллион сўмдан ортиқ даромад олиш кўзда тутилмоқда.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Хива туманидаги Беруний номли жамоа хўжалигида санация ўзини оқлади. Яъни ҳукуматимиз томонидан кўрилган чора-тадбир ўзининг самарасини берди. Жамоа иқтисодиёти мустаҳкамланиб, у юксалиш йўлига чиқиб олди.

Ҳ. БОЛТАЕВ

ЛАФЗ

Касби туманидаги Шароф Рашидов номли жамоа-ширкат хўжалиги заршунослари жорий йилда 1910 гектар майдондан 5 минг 320 тонна пахта етиштиришга аҳд қилишган эди. Ерга чигит экилган кундан бошлаб деҳқонлар тиним билишмади. Барча агротехник тадбирлар ўз вақтида сифатли ўтказилди. Ғўзалар меҳр ардоғида парвариш қилинди. Натижа чакки бўлмади.

Хўжалик бошқарувининг раиси Фурқат Шариповнинг айтишича мавсумга пухта ҳозирлик кўрилганлиги, мавжуд 32 та «зангори кема» сифатли таъмирдан чиқарилиб, ишга шай қилиб қўйилганлиги анча қўл келди.

САРҲИСОБ

Пахта мавсумининг дастлабки кунлариданоқ тажрибали механизаторлар, хўжалик ҳудудидаги Хўжаҳайрон, Равот, Касби, Дўрмон, Жизза қишлоқларининг билагида кучи, юрагида ўти бор одамлари пахтазорда жавлон уришди. Ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари пахтакор ота-оналарига мададкор бўлишди.

Дала билан пахта қабул қилиш пункти оралиғидан йўлдан тележкалар, «Колхидалар» қатнови тинмайди. Улар механизаторлар, пахтакорлару, ҳашарчилар терган пахталарни ташишга улгуролмай қолган кезлар ҳам бўлди.

Терилган пахталар учун ҳақ ўз вақтида бериб борилганлиги, илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилганлиги меҳнат самарадорлигини янада оширди.

Қарабсизки, пахтачилик звенолари бирин-кетин ғалаба маррасини эгаллашди. Мавжуд 84 та оилавий ижарачиларнинг аксарияти пахта тайёрлаш йиллик режасини ортиғи билан бажаришди. Звеноларнинг ютуғи деҳқончилик ширкатлари режаси бажарилишига туртки бўлди. Тажрибали пахтакор Ғафур Қўзиев саркорлик қилаётган деҳқончилик ширкати заршунослари давлат шартномасига кўра 2200 тонна ўрнига 2265 тонна чўл дурдонаси топшириб ғолибликни қўлга киритишди ва хўжалик маъмурияти, шунингдек, касаба уюшмаси қўмитаси томонидан 30 минг сўмдан мукофот олишди.

Иккинчи ўрин Карим Чориев бошчилик қилаётган деҳқончилик ширкатига насиб этди. Далада ҳосил мўл бўлганлиги, қолаверса терим мавсумининг уюшқоқлик билан ўтказилганлиги ютуқлар гарови бўлди.

— Режа бажарилди. Яна қўшимча 1000 тонна пахта териб давлатга топширамиз, — дейишди хўжалик заршунослари. Бунинг ҳам уддасидан чиқишди. Чунки, ҳар бир мисқол пахта минг машаққат билан етиштирилганлиги барчага аён.

Ўзбекистон Қаҳрамони Ғайбулла Раҳмонов саркорлик қилаётган звено пахтакорлари 59 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ошириб, «оқ олтин» териб олишди. Бозор Полвонов, Инатулла Шоймардонов, Раҳмат Примов, Исмат Норқулов, Бобоқул Ҳасановлар етакчилик қилаётган звенолар қўшимча мажбуриятни ҳам бажаришди.

Юксак хирмон бунёд этилди. Айни кезда ҳам ҳеч ким қўл қовуштириб ўтиргани йўқ. Тажрибали механизаторлар Шуҳрат Темиров, Шавкат Чориев, Аллаёр Қўзиев, Рамазон Ниёзқулов, Фатхулла Хўжақуловларнинг кечагина ҳар бири «пўлат этак»лардан 130-140 тоннадан «оқ олтин» тўкишган бўлсалар, бугун келгуси ҳосил учун бел боғлашган..

Хўжаликнинг кўп минг килограммчи теримчилари ҳақида гап кетганда Назокат Қўйлиева, Норгул Тўраева, Саломат Қодирова, Орзугул Некбоева, Гулсара Примоваларнинг номи биринчилар қаторида тилга олинади. Чевар теримчиларнинг ҳар бири шу кунга қадар ўртача 10-12 тонналик шахсий хирмон уюшди.

Абдулла АЙИЗОВ

УЙҒУНЛИК

ОЛҚОРЛАРНИ ОТМАНГ, ОДАМЛАР!

Яқинда зарур юмуш билан Нуротага сафар қилиб, Жиззахга қайтарканман, Фориш туманининг ўйдим-чуқур тоғ йўлларида машинамга чиқиб ҳамроҳ бўлган бир кишининг куюнчаклиги сабаб бўлди-ю, қўлимга қоғоз-қалам олдим.

Ҳамроҳим ўзини «Абдураҳмон овчи» деб таништирди-да, «Тоғдан олқор олиб тушаяпман», деб қўшимча қилди. Машина юкхонасига ортган қопини ҳисобга олмаганда, қўлида на ов милтиғи, на пичоқ-мичоғи кўринмасди.

— Ўхшамайсиз, — дедим ҳазиломуз.

— Йўқ, ўхшайман, — деди у. — Овчиман-у, бироқ ҳеч қачон олқор отмаганман. Қуёнми, товушқонми ёки тулки десангиз, отганмиз. Юкхонангиздаги олқорни топиб олдим. Кейинги оёқлари ғажилган, бир чуқурдан чиқолмай, қийналиб ётган экан, бўғизлаб, ҳалолладимда, қопга солиб, орқалаб келавердим. Барибир оёққа турмасди. Жониворнинг гўшти жуда мазали бўлади. Шифобахшлиги ҳам бор. Ўт пуфаги боғланса, бўғинлардаги туз камаяди, ичилса юрак мустаҳкамланиб ошқозон яраси тузалади. Эркагининг уруғдони пишириб берилса, болаларни босинқираш ва тагини ҳўллаб қўйиш касалидан халос этади.

Янги танишим ўзи сергапроқми ё суҳбатдош сифатида ёқиб қолдимми, ҳарқалай ҳали-вери тинай демасди. Унинг айтишича, олқорлар одатда йилнинг ҳозирги фаслида тоғнинг юқори томонларига, чўққилар яқинига кетишармиш. Лекин бу олқорнинг қандай қилиб шу пайтда қишлоққа яқин жойга келиб қолганига ақли бовар қилмасмиш. Ёки итми, бўримўрими судраб келиб, энди ейман деганида биров ҳалал берганми деган тахминни ҳам айтди.

— Олқорни ит ҳам ололадими? — деб сўрадим ундан.

— Бунақаси кам бўлади. Бақувват ит бўлмаса, жуда қийин. Лекин барибир кушандаси жуда кўп. Аввало одамлар уларга шафқатсиз. Қўлида милтиқ тута оладиган ҳаваскор овчи борки, қуролини ана шу жониворларга ўқталади. Жониворлар шусиз ҳам жуда камайиб кетган. Қизил китобга ёзилганми, йўқми, билмайман-у, ҳозир олқорлар вилоятимизнинг Зомин тоғларида, Фориш атрофида, Накуртнинг (Пайариқ туманидаги қишлоқ) тепароғидаги Бешбармоқ чўққиси атрофларида, Сурхондарё ва Наманган тоғларида жон сақлаб қолишган. Улар шу қадар ҳокисор жониворларки, кўкламда қўзилаган пайтида қўзиларини чиябўри, шоқоллару, осмонда учиб юрадиган бургутларга ҳам олдириб қўяверадилар.

Баъзан тоғнинг баланд чўққисига чиқиб, «Ҳой, одамлар, олқорларни асрайлик, кўпайтирайлик», дея ҳайқиргим келади. Билмадим, яна 5-6 йилдан сўнг уларнинг тақдири не бўлади?

Суҳбатдошимнинг гаплари мени ўйлантириб, хаёлимни бундан 36 йил бурунги бир воқеага етаклади. Ўшанда Фориш туманининг «Коммунизм» деб аталувчи давлат наслчилик заводидаги мактабда муаллимлик қилардим. Бир куни ферма бошқарувчиси бўлиб ишлайдиган Мирзан исмли (фамилияси ёдимдан кўтарилибди) танишим мактабга бир қўзи кўтариб келди. У қўзига ҳам, олқорга ҳам ўхшаб кетарди. Териси товланар, жовдираб турган кўзлари чиройли эди.

— Араби қўй билан (қоракўл демоқчи) олқорнинг боласи бу, — деди у. — Қўй билан олқорни чатиштирган эдик, қаранг, қандай чиройли қўзичоқ туғилган. Олқорга СЖК қўювдик, учта қоракўл қўзи туғилди-ю, олқорнинг сифатлари сезилмади. Демак, қўчқор олқорни қўй билан чатиштирган яхши экан, деб ўйлаяпмиз. Териси зўр бўларкан.

Кейинчалик бу тажриба қандай натижалар берганини билмайман. Бироқ овчи танишимнинг куюнчаклиги менга ёқди. Боя товушқон ва қуёнларни отишини айтганида этим бир жимирлаб, унча ёқтирмаган бўлсам-да, ҳозир дилимда астойдил ҳурмат уйғонган эди.

— Кийиклар-чи, кийиклар ҳақида нима дейсиз? — деб сўрадим ундан.

— Э уларнинг ҳам аҳволи олқорникидан ёмон бўлса ёмонки, яхши эмас, деди у. — Тоғ кийиклари бир амаллаб жон сақлаб юришгандир. Лекин Қизилқум бағридаги саксовулзорлар ичидаги кийиклардан тортиб қуёнларгача жуда оз қолди. Бунинг сабаби, биринчидан, саксовуллар қирқилиб кетилаётгани бўлса, иккинчидан, броконьерлар кўпайди. Милтиқ билан ҳам, кечалари машиналар ёритгичлари билан ҳам овлашаверади.

Ҳа, тоғлар ҳам, чўл ҳам бепоён. Ҳамма жойини назорат қилиш қийин. Шундай экан, барчамизнинг кўнглимизда бундай ҳимоясиз жониворларга нисбатан меҳр-шафқатимиз ҳам бепоён бўлса, кошкийди!

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ОҚИЛА РАҲБАР, МЕҲРИБОН ОНА

Ҳаётда шундай асл инсонлар борки, уни таърифлашга сўз тополмайсан. Мен ҳикоя қилмоқчи бўлган Комилахоннинг онаси Дилбар Сафоева Яккабоғ туманидаги «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалигида қарийб 30 йил пахтачилик бригадаси бошлиғи вазифасида ишлади. Ҳозир нафақада, фаровон ҳаёт кечирмоқда.

Инсон феъл-атвори, меҳнатсеварлиги, она сутидан ўтади деганларидек, Комилахон ўрта мактабда ўқиш билан бирга далада ғўза парваришлади, этак-этак пахта терди. Ёшликдан ерга бўлган меҳр уни Шаҳрисабз туманидаги қишлоқ хўжалик техникумига етаклади. Техникумни имтиёзли диплом билан тугатди.

Комилахон Йўлдошева қарийб 14 йил биолабораторияда агроном бўлиб ишлади. Ана шу йиллар мобайнида фойдали ҳашоратларни кўпайтириш йўли билан қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшди.

1997 йил кузида хўжалик раҳбарияти Комилахон Йўлдошевани идорага таклиф этиб, ўзи келин бўлиб тушган Қайқи қишлоғидаги Ж. Махлиев жамоа хўжалигига пахтачилик бригадаси бошлиғи бўлиб ишлашни тавсия этди. Меҳнатсевар аёл «хўп» деди. Комилахон онасидан орттирган тажрибаларини ишга солди. Ўтган йили 46 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил етиштириб, хўжаликда биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш режасини ошириб бажарди.

1999 ЙИЛ — АЁЛЛАР ЙИЛИ

Жорий йилда у етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари 50 гектар яхши тайёрланган майдонга «Юлдуз» навли чигит экиб, ғўза парваришидан тортиб, ҳосил йиғиб-териб олингунга қадар агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда меҳнат қилишди.

— Бригада аъзолари 8 та ижара пудратига бўлинган ҳолда меҳнат қилишяпти, — дейди Комилахон Йўлдошева. — Пахтакорларни илгаригидек «чиқ» деб уйма-уй юриб қистовга солмаймиз. Чунки улар ижара пудрати афзаллигини яхши билишади. Бу йил ҳам пахта тайёрлаш йиллик режасини биринчилар қаторида ўринлатдик.

Ҳосилдорлик гектар бошига 37 центнерга тўғри келди. Қамбар Омонова, Гулчеҳра Қурбонова, Ўғилой Омонова, Боғда Расулова, Носир Бойжигитов, Эшмўмин Мустафоев каби ўнлаб пахтакорлар ғўзаларни парваришлаш, ҳосил йиғим-теримини намунали ўтказишда жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилдилар. Жорий йилда фақат пахтанинг ўзидан 4 миллион 700 минг сўм даромад олиш ва соф фойдани 1 миллион 600 мингга етказишни мўлжаллаяпмиз.

Ҳа, дарё сувини баҳор тоширади, инсон қадрини меҳнат оширади, дейди доно халқимиз. Комилахон Йўлдошева ҳам ҳалол меҳнатлари билан эл орасида ҳурмат-эътиборга сазовор бўлмоқда. Нортожи ва Комилахонлар 5 нафар фарзанд кўришди. Комилахон Момохол Узоқовани қайнона эмас, онасидек ҳурмат қилади. Чунки бу оилага Раънохон, Дилоромхон, Дилфузахонлар келин бўлиб келган бўлсалар-да, худди бир онанинг фарзандидек, опа-сингилдек яшашади.

У даладан ҳориб-чарчаб уйга қайтса-да, нуридийдаларини кўриб янада қувонади. Уларни ювиб-тараш ва ардоқлаш билан шуғулланади. Чунки она меҳри фарзанд учун сув билан ҳаводек зарур.

Комилахон саховатли инсон ва раҳбар. У қишлоқ аҳлининг тўй-таъзияларидан, касал-беморларнинг ҳолидан доимо хабардор. Шу қишлоқлик Хуррам Келдиёров операция бўлиб, шифохонага тушганда унга пул олиб бериб, тезроқ даволаниб чиқишига имкон яратди.

Қишлоқдаги ногиронларга бригада даласида етиштирилган маҳсулотлардан текинга беришни ташкил этган, Олийгоҳда ўқиётган икки нафар талабага моддий ёрдам кўрсатишни зиммасига олган. Беш нафар ўқувчини хўжалик ҳисобидан ўқув қуроллари билан таъминлади. Оналар ва болалар фаолиятидан хабардор бўлиш, уларга шарт-шароитлар яратиш ташвиши ҳам Комиланинг доимо эътиборида.

Ҳа, Комилахон шундай фидойи инсон.

Т. ХАЙРУЛЛАЕВ

Зангиота туманидаги «Бек» хусусий фирмасида асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. Лекин фирманинг шуҳратини оширадиган алоҳида маҳсулоти бор, у стевиядир. Бу ўсимлик ширинлиги, шифобахш хусусиятларга эгалиги билан ажралиб туради. Фирмада стевиядан «Бектош» деб номланган шифобахш ичимлик тайёрлаш йўлга қўйилди. Унинг дастлабки туркуми истеъмолчиларга юбориш учун тахт. У республикамизнинг экологик носоз минтақаларига етказиб берилади.

СУРАТЛАРДА: 1. Фирма раҳбари (чапда) А. Азимов ва мутахассис Ҳ. Ҳакимов иссиқхонадаги ишларнинг бориши ҳақида суҳбатлашишяпти. 2. Стевия «чойи» намойиш қилинмоқда.

В. ПОРТНОВ олган суратлар.

ТАХТАКЎПИРЛИК САРКОР

(Боши 1-бетда)

Сарсенбойнинг касби агроном. У Нукусдаги қишлоқ хўжалик техникумини битирган. Аввал бошда хўжалигида оддий шоликор деҳқон сифатида ишга киришди. Орадан йиллар ўтди. Деҳқончилик сир-асрорларини мукаммал ўрганди. Ерга меҳрини берди. Ернинг тилини топди. Ўзининг ҳалол меҳнати билан эл-юрт эътиборига тушди. Жамоадошлари 1985 йил бу ишбилармон, тадбиркор, навқирон йигитни ўзи ишлаётган бригадага саркор қилиб тайинлашди. Ўшандан буён бу ернинг ариқларидан қанча сувлар оқиб ўтмади дейсиз. 14 йилдирки, Сарсенбойнинг бригадаси бирор марта ҳам режани адо этмай қолган йилни эслаша олмайди. Бунинг боисини унинг ўзидан, бригада аъзоларидан сўрадик.

— Ерга қарасанг, сенга ҳам қарашади. У худди соғин сигирнинг ўзи, керагида озиқлантирсанг, парваришласанг, вақтида суғориб, ювиб-тарасанг, ҳеч қачон кам бўлмайсан, — дейди бригада саркори. — Айниқса, бизнинг ерларимизни ёш гўдакни авайлагандек, парваришлаш лозим. Шуларни ҳисобга олиб мен дастлаб ишни ўз бригада аъзоларимнинг, овул оқсоқоллари, раҳбарларнинг маслаҳатига, отамнинг насиҳатларига таяниб иш бошладим. Аввало ерларнинг структурасини яхшиладик, ариқ-зовур ва захкашларни тозаладик, далаларни текисладик. Ундан кейин уруғлик шолининг навларини ўзимизда етиштирадиган бўлдик. Техника масаласи ҳал этилди. Эҳтиёт қисмларни соф фойдамиз ҳисобига олиб келдик. Шоликорларни рағбатлантириш йўлга қўйилди. Бригада аъзоларимизнинг тўю маъракаларида доим биргамиз. Шунинг учун бўлса керак, ишларимиз жойида, бригадир сифатида ҳурматимни жойига қўйишади.

У бригада аъзоларининг ҳолидан мунтазам хабар олиб туради. Баъзан эр-хотинлар ўртасида келишмовчилик бўлса, ўзи тинчитиб, оилаларнинг аҳиллигини мустаҳкамлаш ҳаракатида бўлади. Ўсмирлар тарбиясига алоҳида эътибор беради. Имконияти кам оилаларга, зеҳни ўткир йигит-қизларга етакчисининг ташаббуси билан 5 гектар майдонга мевали дарахт кўчатлари ўтказилди.

Дарҳақиқат, у етакчи жамоа бу йил 132 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 37 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. 27 гектар буғдойзордан ҳам мўлжалдаги дон олинди. Унинг ўрнига яна буғдой экилди. Шунингдек, 40 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 18 центнердан оқ олтин саранжомланди. Далаларда ҳали пахта бор. Бригада азаматлари ҳосилдорликни 25 центнерга етказиш ниятидалар.

Муҳаммадсобир АЙТИМОВ

ДИЛ ИЗҲОРИ

Мен «Қишлоқ ҳаёти» газетасини 1974 йилдан буён ўқиб келаман. Ўтган йиллар давомида газетага катта-кичик мақолалар ёзиб қатнашаётганимдан чексиз бахтиёрман. Мен қишлоқда туғилиб ўсганман. Тошкент қишлоқ хўжалик институтини имтиёзли диплом билан тугатганимдан сўнг қарийб 30 йил жамоа хўжалигида иқтисодчи-ҳисобчи бўлиб ишладим.

ГАЗЕТА ЖОНУ ДИЛИМ

Ишонасизми, мен ҳаётни қишлоқсиз, қишлоқни эса севимли газетам «Қишлоқ ҳаёти»сиз тасаввур қилолмайман. Маълумки, республикамиз аҳолисининг аксарият қисми қишлоқларда истиқомат қилишади. Шу боис «Қишлоқ ҳаёти» уларнинг қувонч ва ташвишларини, қайноқ ҳаётини акс эттиришга интилмоқда.

Газета 1999 йилдан буён янада ўқимишли бўлиб бораётганлигини эътироф этиб ўтиш лозим. Газетага 2000 йил учун обуна мавсуми қизғин кетаётган шу кунларда барча юртдошларимни «Қишлоқ ҳаёти»га обуна бўлишга чақираман.

Иноят НЕЪМАТОВ,
меҳнат фахрийси.

«ШИРИН» МУКОФОТ

Хоразм вилояти Боғот туманидаги «Боғот» қишлоқ хўжалик ширкати лавлагикорларининг оилалари ажойиб совға — бозор нархининг учдан бир қисми қийматида 45 килограммдан шакар олди. Бундай «Ширин» мукофот хўжаликнинг пудратчи звеноларига шартнома мажбуриятларини ўз вақтида бажаргани учун берилди. «Боғот» бўйича шу тариқа 10 тонна шакар тақсимланди.

Қанд лавлаги — хоразмлик деҳқонлар учун нисбатан янги экин. Аввалги йилларда алоҳида майдонларда ўтказилган тажрибаларни ҳисобга олмаганда, улар қанд лавлагини иккинчи мавсум экмоқда, холос. Шунга қарамай, вилоят бугунги кунга келиб, мамлакатимиздаги йирик «Хоразм шакар» давлат корхонасини бу маҳсулот билан таъминлайдиган асосий таъминотчига айланди. Ҳозир қанд лавлаги майдонлари 14 минг гектарни ташкил этади. Қанд лавлаги етиштириш вилоятда пахта ва шолидан кейинги ўринда туради.

ТАДБИРКОРЛИК САБОҚЛАРИ

Ўтган мавсумда хоразмлик лавлагикорлар белгиланган ҳосилнинг ярминигина катта қийинчилик билан йиғиштириб олишган эди. Шубҳасиз, бунга об-ҳаво қийинчиликлари таъсир кўрсатганди. Шу билан бирга, кўпгина хўжаликларда тажрибанинг, махсус техниканинг етишмаслиги, янада кўпроқ даражада ишлов беришнинг сермашаққат технологиялари, айниқса, ҳосилни йиғиб-териб олишдаги қийинчиликлар ҳам салбий таъсир кўрсатган эди. Зеро, маълум бўлишича, қанд лавлагини ўз вақтида йиғиб-териб олиш ва шакари кўп пайтида қайта ишлашга жўнатиш керак экан. Бу йил ҳам айрим хўжаликлардаги йиғим-терим суръатининг пастлиги юқоридаги каби қийинчиликлар билан изоҳланади.

«Боғот»да ўтган йили ҳам, бу йилги мавсумда ҳам ҳеч қандай баҳона рўкач қилингани йўқ. Бу ерда муаммоларни ҳал қилиш устида мунтазам иш олиб борилмоқда. Бунинг учун, аввало молдовалик мутахассислар билан ҳамкорлик йўлга қўйилди. Молдоваликлар хоразмлик деҳқонларга қанд лавлаги етиштирувчи агротехникани ўзлаштириш ва уларни маҳаллий шароитга мослаштиришда ёрдам бермоқда. Бу ерда хўжалик юритишдаги омилкорлик ва иқтисодий рағбатлантириш ҳам кенг қўлланилмоқда.

— 1997 йилда Президент Ислом Каримов хўжалигимизда бўлганларида, нафақат деҳқончиликнинг барча соҳаларида мўл ҳосил етиштириш зарурлигини қайд этганлар, балки қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг рентабеллигини мақсадли тарзда ошириш зарурлигини ҳам айтиб ўтган эдилар, — дейди ширкат раиси, Ўзбекистон Қаҳрамони Машарип Қувоқов. — Бугунги кунга келиб, лавлагикорларимиз 230 гектар майдондан ўрта ҳисобда гектаридан 200 центнер ҳосил етиштиришди. Давлатга 4600 тонна лавлаги сотилди. Асосий ютуқлардан бири шундан иборатки, янги соҳа хўжаликка 31 миллион 420 минг сўмдан кўпроқ даромад келтирди. Бу кўрсаткич лавлаги етиштирилаётган ҳар бир гектардан олинаётган даромад пахтадан олинаётган даромад билан тенг эканлигини кўрсатмоқда.

Қанд лавлагидан мўл ҳосил олиниши хўжаликка «Ширин» мукофотдан ташқари, миллионлаб даромад ҳам келтирди. Бунинг устига, қўшимча равишда бу ерда «Хоразм шакар» корхонаси билан келишувга мувофиқ, бир ярим минг тонна хом — қайта ишлов чиқиндиси ҳам тайёрлаб қўйилди. Хом оддий хашакка қўшилганда моллар учун тўйимли озуқага айланади.

...Ширкат лавлагикорлари ўз шартнома мажбуриятларини бажарди. Бироқ ҳосилни йиғиб-териб олиш давом этмоқда.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига кўра, ҳали майдонларда минг тоннага яқин лавлаги бор. Айни пайтда лавлаги йиғиб-териб олинган юзлаб гектар майдонда кузги буғдой униб чиқди.

Т.ШАМАКОВ,
ЎзА мухбири.

ТЎЛОВ ИНТИЗОМИГА ЭЪТИБОР

Самарқанд ҳокимлигида тўлов интизомини мустаҳкамлаш ва бюджетга тўловлар тушумини кўпайтириш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Вилоят ҳокими Э. Рўзиев бошқарган мазкур йиғилишда халқ хўжалигида ҳисоб-китобни ўз вақтида амалга оширишда ташкилот ва корхона раҳбарлари масъулиятини янада ошириш, тўлов муддати ўтган дебиторлик-кредиторлик, солиқ тушумлари ва иш ҳақидаги қарздорликни бартараф қилишда сустқашликка йўл қўйилаётгани қайд этилди. Коммунал хизмат корхоналари хизматлари учун қарзларни ундириш борасидаги ишларни аниқ ташкил этиш зарурлигига эътибор қаратилди.

Х. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

КУРРАИ ЗАМИНДА

● БРЮССЕЛЬ. Кейинги тўққиз йил мобайнида Россиядан хорижга олиб чиқиб кетилган 150 миллиард АҚШ долларининг 50 миллиардини қайтариш имкони бор, деди Россиянинг «катта саккизлик» давлатлари билан алоқалар бўйича махсус вакили А. Лившиц. У Брюсселдаги халқаро анжуманда сўзга чиққанди.

Ташқи иқтисодий фаолиятни эркинлаштириш ҳамда ташқи савдода давлат монополиясининг бекор қилиниши натижасида, 1992 йили Россиядан хорижга катта миқдорда сармоя олиб чиқиб кетиш бошланган эди.

* * *

● НАЙРОБИ. Нигерияда авж олган этник можаро 50 кишининг ҳаётига зомин бўлди. Хунрезлик бўлаётган жойда маълум қилинишича, урушаётган томонлар нафақат бир-бирини, балки можарони тўхтатишга уринаётган полициячиларни ҳам ўлдирмоқда. Ҳозиргача тўрт нафар полициячи ҳалок бўлди. Полиция маҳкамаси эса талаб кетилди.

Демократик йўл билан давлат тепасига келган Олусегун Обасанджо президентлик лавозимига ўтираётган чоғда мамлакатнинг беқарор ҳудудларида тартиб ўрнатишга ваъда берган эди. Лекин, ўтган ярим йил давомида этник можаролар оқибатида мингдан ортиқ одам қурбон бўлган.

* * *

● НЬЮ-ЙОРК. БМТ Бош қароргоҳида «Халқаро ҳаётни ёритишда телевидениенинг аҳамияти ва истиқболлари» мавзуида йирик халқаро анжуман бошланди. Унда 90 давлатдан 800 га яқин тележурналист иштирок этмоқда. Икки кунга мўлжалланган ушбу анжуманда иштирокчилар ўз касбий муаммолари билан боғлиқ масалаларни муҳокама этади.

* * *

● ХАНОЙ. АҚШнинг Ҳиндихитойда олиб борган уруши давомида бедарак йўқолган ҳарбийлар сони икки мингдан ошади. Уларнинг бир ярим мингги Вьетнам, 500 га яқини Лаос урушидан қайтмаган. АҚШнинг яна 81 нафар аскари эса Камбоджада бедарак йўқолган. Ўтган чорак аср давомида Вьетнамдан 700 нафар аскар жасади аниқланиб, АҚШга юборилган.

* * *

● ИСЛОМОБОД. Покистоннинг Музаффаробод шаҳрида йирик автоҳалокат содир бўлди. Оқибатда 14 киши қурбон бўлган, қирқдан зиёд одам тан жароҳати олиб касалхонага юборилган. Уларнинг аксарияти оғир аҳволда.

Хабарда айтилишича, ҳалокат тоғли йўлда содир бўлган . Юздан ортиқ йўловчини олиб кетаётган автобус бурилиш чоғида йўлдан чиқиб кетиб, жарликка қулаган.

* * *

● ТОКИО. Индонезиянинг Ачех вилоятида айирмачилар хуружи оқибатида саксонга яқин полициячи оила аъзолари билан бехавотир жойларга қочиб кетишга мажбур бўлди. «Компас» газетасининг ёзишича, Ачех вилоятида қуролли исёнчилар таъсири борган сари кучайиб бормоқда. Улар маҳаллий ҳокимият органларини тарқатиб юбормоқда. Қаршилик қилганларни эса ўлдиряпти. Маълумотларга қараганда, сўнгги вақтда мингдан ортиқ фуқаро ўз ҳаёти хавфсизлигини ўйлаб, бехавотир жойларга кўчиб кетган.

* * *

● АР-РИЁД. Бу ерда Саудия Арабистони, Мексика ва Венесуэла нефть ва энергетика вазирларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда вазирлар жаҳон нефть бозорида нарх барқарорлигини сақлаш учун,. ОПЕКка аъзо мамлакатлар ва нефть экспорт қилувчи бошқа давлатларни «Қора олтин» ишлаб чиқаришни чеклаш тўғрисидаги битимини бажаришда давом этишга чақирди.

Учрашувда томонлар жаҳон нефть бозоридаги вазият хусусида фикр алмашди.

КУРРАИ ЗАМИНДА

... Машинамиз яқинлашганда, ойнакни очиб унга астойдил тикилдим, таниш, жуда таниш чеҳра.

— Зулайҳоми? — сўрадим ҳамроҳимдан.

— Ҳа.

— Сўрашиб ўтсам бўларди.

— Сизни танимасаям керак. Гоҳ ҳуд, гоҳ беҳуд..

Эшитганман. Зулайҳо билан руҳий касалликлар шифохонасида қачонлардир бирга даволанган бир қиз иш топишга ёрдам беришимизни сўраб борганди.

— Зулайҳо опам бурчакка ўтириб пичирлагани пичирлаган, шеър айтади... деган эди.

— Барибир, тўхтатинг! — дедим. Тушдим. Зулайҳо бир пайтлар катта-кичик давраларда бахшиёна шеърлар ўқиб юрган қиз.

— Қутлибекамисиз?

Овозидан у менга сопла-соғдек туюлди. Қучоқлашиб кўришдим.

— Ташвиш кўпми, бунча кичрайиб кетибсиз... — деди-ю жавобимни ҳам эшитмай чўққайиб оёғига суйкалган мушукчани силай бошлади. Саволларимга деярли жавоб бермади. Хайрлашиб, кетаётсам:

— Озгина пул бериб кетсангиз, мушугимга сут олардим, оч боёқиш, — деди. Қўлимга илинган пулни узатдим...

— Қўйинг, сиқилманг. Шўрликнинг кўргилиги бор экан-да... Шеригим — туман раҳбарларидан бири бўлган опа мени йўлда ҳолатимдан чиқармоқчи бўлди.

— Зулайҳо Сизга ҳамқишлоқ-а?

— Ҳа, — деди опа, — муштдайлигидан биламан...

Мен Зулайҳога нима бўлганини билгим келди. Опа аввалига айтишни хоҳламади. «Эски тарих», — деди. Илтимос қилавердим.

* * *

«Шермат прокурор тўнғичини уйлантирармиш. Тўйига фалончи писмадончи ашулачиларни обкелармиш. Омборхонасига бир йилдан буён ароқ босармиш, тўйда сув ўрнига оқизаман дебди», тарзидаги гаплар ойкўлликларнинг оғзида қачондан бери бор эди.

Хўжалик ўн гектарлик боғининг ўртасида ёзги клуб тўйхонага айлантирилди. Дарахтлар кесилди, ҳовуз кўмилди. Саҳна пасайтирилиб, келин-куёвга жой ҳозирланди. Боғ атрофи мелиса мошинларга тўлиб кетди. Хўжаликнинг гўлахидан директоригача хизматда.

Зулайҳо ҳам шу тўйнинг ичида эди. Сценарий бўйича табрик шеъри ўқиши керак эди. Аммо келин-куёв «ёр-ёр» билан даврани айланиб ўтирар-ўтирмас базм аҳли «асосий машғулот»ни бошлаб юборганди. Тўйга келганларнинг бир қисми ейиш, бир қисми ичишга келгандек эди. Ким нима гапирса гапирар, ўтирганлар эшитса-эшитмаса, мансабига қараб чапак чалиб қўйишарди. Каттароғига кўпроқ, мундайроғига камроқ.

— Тўй-тўйдек бўлсин, майлисми бу, ўйнаймиз деб келганмиз! — деди куёвнинг ёнида ўтирган тили ботирроқ йигитлардан бири.

... Зулайҳо ўзига сўз навбати келишини кутиб, бир чеккада ўтирган эди. Каримбердининг ўйнаётганини кўрди. Кўпроқ ичибди, шекилли. Гандираклаб-гандираклаб кетади. Шаҳардан келган меҳмон қизлардан бирининг атрофида айланиб қолди. Зулайҳонинг ичида нимадир узилгандек бўлди. «Ўзиям худо ургандай кийинибди ўша қиз. Ичи шундоқ кўриниб ётибди», деб «ёниб» қўйди у. Каримбердининг қизга суйкалаётганини, учтўрт мелисанинг тўйхонадан уни судраб олиб чиқаётганини ҳам кўрди. Аввалига «Учиб қолгани учун бирон жойга олиб бориб ётқизиб қўйишса керак», деб ўйлади. Бирпасдан сўнг ичига хавотир оралади. Каримбердини судрашган томонга йўрғалади. Шовқин-сурон, қийқириқ, бунақа давра ҳатто, келин-куёв йўқолса ҳам сезмаслиги мумкин эди. Зулайҳо тўйхонадан жуда олислаб кетишга қўрқди. Одамлар бор жойларни айланди, Каримбердиям, мелисалар ҳам кўринмасди. Энди қайтаман, деб турганда, рўпарасидаги автобусдан:

— Жон жўралар, отамнинг ёлғизиман, тавба қилдим! — деган илтижони эшитди. Каримбердининг овози. Зулайҳо математика ўқитувчисининг ўғлини пинҳона яхши кўрарди. У яқинда армиядан келган эди. Куйиб-куйиб шеърлар ёзар, қайси бир бахтли кун Каримбердининг ҳам ўзига кўзи тушишини худодан ёлвориб сўрарди.

— Сол, ҳеч кимга кўрсата олмайдиган жойига сол!

ЗУЛАЙҲО

ВОҚЕИЙ ҲИКОЯ

Ҳали сенми маникига қўлингни чўзадиган?!

— Бурнингдан тезак иси келади-ю, гулни хоҳлабдилар, ҳўв, гулнинг эгаси бор!

Йигитларнинг оғзидан боди кириб, шоди чиқарди. Зулайҳо улар шунчаки масхара қилиб ўтиришмаганини, Каримбердининг жонига озор беришаётганини билиб турарди. Автобусга бир мартагина ёпишиб кўрди, тақиллатди. Аммо унинг тақиллатганига биров парвоям қилмади.

— Йигитларни бошлаб келаман! — деб тўйхонага чопди. Ҳамқишлоқларининг унисига борди, бунисига:

— Ортиқ малимнинг боласини уришаяпти, — деди. Йигитлар маст, оёқда зўрға туришарди. Бирови англамади, бирови юра олмади... Ахири ҳушёрроқ учтўрттаси билан бир амаллаб автобус турган жойга етиб келишди: йўқ!

— Жийданинг тагидан ўтгандирсиз, кўзингизга кўрингандир... — деди бири.

— Юз грамм отгандирсиз-да, шунда одамнинг кўзига ҳар балолар кўринади... — деди иккинчиси.

Зулайҳо тўрт тарафга югурди, кўрдим, деган топилмади. Шу топилмаганича Каримберди бир ҳафта йўқ бўлиб кетди. Етти кун деганда тонгда Бўзёпдан — насос билан сув қуйиладиган солма (анҳор)нинг бошидан жасади чиқди. Шишиб кетибди. Кўйлагидан танидилар. «Маст бўлиб, сувга йиқилибди» деб гап тарқалди. Зулайҳо бу гапга ишонмади. Аммо бир неча ой билганларини бировга айтишга қўрқди.

* * *

— ...Ўша пайтда мен Ойкўлда маданият (маданият ишлари бўйича ўринбосар) эдим, — деб ҳикоясини давом этади опа. — Зулайҳо билан тадбирлар ўтказиб юрардим, яқинлигим бор эди. Мендан аввал тўйдаги кўрганларини Каримбердининг отасига айтибди, шундай-шундай бўлган, дебди. Гувоҳ бўл десангиз нариги дунёгача бораман, дебди. Муаллим қон қизишмада тўппа-тўғри Шермат прокурорнинг кабинетига борган бўлса керак. Ўшоғдан баннисага олиб кетишган, дейишади. Нима бўлганини биров билмайди. Бир ойдан сўнг яримжон бўлиб Ойкўлга қайтди. Боши, қўллари қалтирайди. Шу бўйи мактабгаям боролмай дунёдан ўтиб кетди.

Сўнг Зулайҳо менга ёрилди. «Дамингни чиқарма, прокурорга бас келиб бўларканми, мен билан сендайлар оғзининг шамолига учиб кетамиз. Ўлган ўлди, изига қайтариб бўлмайди. Ёрга тегсанг, эсингдан чиқиб кўрмагандай бўлиб кетасан», дедим. Кўксига уриб-уриб йиғлади, қўлимдан келганча овутдим. Кетди. Аммо боёқиш ичига сиғдиролмай яна бир-иккитага айтган шекилли, Зулайҳонинг акасини Шермат прокурор чақирибди, деган гапни эшитдим. Шу-шу Зулайҳо кўринмай қолди.

— Опа шу ерга келганда овозини пасайтирди, шивирлади — синглингни тинчит, бўлмаса тинчитаман, дегандир-да. Акаси, наша чекиб келиб ё Зулайҳонинг бошига урган, ё...

— Бари бало касофат ичкиликдан. Ичмаганда Каримберди бировнинг қизига қўл узатадиган бола эмасди. Ичмаганда ўша мелиса болалар ҳам бу қадар қутуриб кетишмасди.

Бировнинг кўзининг оқу қораси бўлса. Мана, отаям бошини қилт-қилт қила-қила ўлиб кетди. Онаям сурати одам бўлиб яшаб оламдан ўтди. Зулайҳо бу аҳвол. Ичим тўздай ачийди. Мана омон-омон замонлар бўларкан, булбулдай сайраб, элни оғзига қаратиб юрарди, шўрлик...

— Наҳот ҳеч ким ҳеч нарса демади?

Бу фойдасиз саволни ичимда айтмоқчи эдим, беихтиёр овозим чиқиб кетди.

Опа ажабланиб қаради.

— Бир айтиш бўлса, Зулайҳо айтди. Оқибатини кўриб турибсиз. Биз айтсак ундан ортиқ бўлармидик. Мана, сиз ҳам билдингиз. Айтинг! Ие, нима деяпман, қачонги гап-у, кимга айтиб, кимни ишонтирасиз. Бунинг устига нима фойдаси бор, худога солавериш керак, ўзи шунақа жазо беради-ки?! — Худонинг ҳам иши кўпайиб кетди шекилли?

— Кеча телевизорда кўрсатишди. Бир одамни Иккинчи жаҳон уруши пайтида қилган жинояти учун судга берибди, — дейман яна беихтиёр.

— Телевизорда ҳамма нарса бўлаверади-да. Келинг-а, бошқа нарсани гапиришайлик, давлением кўтарилиб кетади!

Қарасам, ҳақиқатан ҳам, опанинг юз-кўзлари қизара бошлабди. Ҳали икки-уч кунлик ишим бор, тағин худо уриб ёлғиз қолиб кетмай. Иш-иш-да, биров мендан Зулайҳонинг қисматини сўрармиди?

Гапни бошқа ёққа бураман...

ҚУТЛИБЕКА

ҲУРМАТЛИ ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОР ЖАНОБЛАР!

Республика Кўчмас мулк биржаси Тошкент вилояти филиали Сиз азизларни 1999 йил 3 декабрь ва 15, 22, 29 декабрь кунлари ўтказиладиган навбатдаги

АУКЦИОН САВДОЛАРГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Савдога қуйидагилар қўйилади:

1. Оҳангарон тумани Марказий шифохонасига қарашли:

● УАЗ-3962 русумли, давлат рақами 96-30 ТШМ бўлган, 1986 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 65000 сўм.**

● УАЗ-3962 русумли, давлат рақами 74-19 ТШН бўлган, 1987 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 65000 сўм.**

● ВАЗ-2121 русумли, давлат рақами 04-93 ТШВ бўлган, 1990 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 97000 сўм.**

● ВАЗ-2121 русумли, давлат рақами — 05-91 ТШС бўлган 1986 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 78000 сўм.**

● М-2141 русумли, давлат рақами 06-45 ТШС бўлган 1991 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 84000 сўм.**

● РАФ-22031 русумли, давлат рақами 00-79 ТШР бўлган 1991 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 140000 сўм.**

● РАФ-22031 русумли, давлат рақами 26-71 ТШМ бўлган, 1985 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси 94000 сўм.**

● РАФ-22031 русумли, давлат рақами 70-38 ТШН бўлган, 1988 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 125000 сўм.**

2. Бекобод тумани Марказий шифохонасига қарашли:

— ВАЗ-2121 русумли, давлат рақами 16-48 ТШС бўлган, 1985 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 79000 сўм.**

— М-21412 русумли, давлат рақами 17-18 ТШС бўлган, 1990 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 57000 сўм.**

— М-21401 русумли, давлат рақами 16-56 ТШС бўлган, 1986 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси — 43000 сўм.**

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси 51 уй, 3-қават 9 ва 10 хоналар. Тел: 132-00-37, факс: 133-49-31.

Ажиниёз таваллудининг 175 йиллиги олдидан

БАХШИЛАР БЕЛЛАШУВИ

Қорақалпоқ мумтоз адабиёти асосчиларидан бири Ажиниёз Қўсибой ўғлининг 175 йиллик тўйига Тахтакўпир тумани бахшилари ҳам қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Туманнинг йигирмага яқин ёш бахшиси улкан тўй олдидан кўрик-танлов ўтказди. Унда хассос шоирнинг Ватан, элюрт тинчлиги ва осойишталиги, она табиат, аёллар гўзаллиги ва латофатини мадҳ этувчи шеърларига басталанган куй ва қўшиқлар ижро этилди. Танлов ғолиблари эсдалик совғалари билан мукофотланди.

А. ИСКАНДАРОВ, ЎзА мухбири.

Қадимий ва навқирон санъат. Т. НОРҚУЛОВ олган сурат.

ОЛЧА

ТАБИАТ ШИФОХОНАСИ

Халқ медицинасида олча шарбати юқори нафас йўллари яллиғланганида балғам кўчирувчи, меваларидан тайёрланган дамлама иситма туширувчи сифатида ишлатилади.

Олчанинг ёш баргларининг сутдаги қайнатмаси сариқ касалини даволашда фойдалидир. Олчанинг новдаларидан тайёрланган қайнатма енгил сурги сифатида истеъмол этилади.

Фармацевтикада олча меваларидан тайёрланган шарбат баъзи бир суюқ дориларнинг таъмини яхшилаш учун ишлатилади. Олча елими ноёб араб елимининг ўрнини босувчи маҳсулот сифатида доривор эмульсиялар тайёрлашда қўлланилиши мумкин.

Олчадан уй шароитида мураббо, джем, компот тайёрлаш мумкин.

(«Шифобахш неъматлар» китобидан).

Элликқалъа тумани ҳокимлиги «Қирққизобод» фермерлар уюшмасининг собиқ раиси, Меҳнат Қаҳрамони **Абдулла АЛИМОВ**нинг вафоти муносабати билан оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БАРЧА ТАДБИРКОРЛАРИ ВА ИШБИЛАРМОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Янги иш бошлаш имкониятини қўлдан чиқарманг! Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ЕТТБ, ХМК, ОТБ ва КфВ кредит йўналишлари ҳисобидан лойиҳаларни молиялаш йўли билан кичик ва ўрта бизнес ривожини қўллаб-қувватлаш дастурини давом эттираяпти ва ишлаб чиқилган қуйидаги намунавий лойиҳаларни таклиф этади:

	ЕТТБ кредит йўналиши	ХМК кредит йўналиши	ОТБ кредит йўналиши	КфВ кредит йўналиши
Кредитлардан фойдаланиш мақсади:	Импорт ускуналар ва технологиялар, ишчи сармоя, хизмат кўрсатиш соҳаси		Ускуналар ва технология, қисман к/х шуъбаси ишчи сармояси учун харажатлар	Иқтисодиётнинг турли соҳаларида ускуналар ва технологиялар
Қарз олувчи:	Хусусий кичик ёки ўрта корхона (хусусий шуъба улуши кўпроқ бўлган аралаш сармоя бўлиши ҳам мумкин) ёҳуд давлат назоратида турган, лекин хусусий мулкчиликка ва назоратга ўтишнинг Банк учун мақбул ва аниқ режасини амалга ошираётган давлат корхонаси			
			Давлат шуъбасининг максимал улуши молиялашга таклиф этилаётган корхона сармоясининг 31%дан ошмаслиги керак	
Кредитлаш даври:	Кўпи билан7 йил. Максимал имтиёзли давр 2 йил		Кўпи билан 8 йил. Максимал имтиёзли давр 3 йил	1 йилдан 5 йилгача. Имтиёзли давр 1,5 йил
Кредитнинг максимал суммаси:	5 млн. АҚШ доллари, лекин лойиҳа дастлабки қийматининг 75%дан ошмаслиги керак	2 млн. АҚШ доллари, лекин лойиҳа дастлабки қийматининг 75%дан ошмаслиги керак	5 млн. АҚШ доллари, лекин лойиҳа дастлабки қийматининг 75%дан ошмаслиги керак	2,5 млн. Евро, лекин лойиҳа дастлабки қийматининг 75%дан ошмаслиги керак
Кредитнинг минимал суммаси:	100 минг. АҚШ доллари	50 минг. АҚШ доллари		---------------
Ўз маблағлари (ўз сармояси)	Лойиҳа дастлабки қийматининг камида 25%. Қарз олувчининг лойиҳани амалга ошириш учун зарур ўз сармояси, бинолари иншоотлари, машина-ускуналари, ишлаб чиқаришдан аввалги даврдаги оборот сармояси ва молиявий харажатларни қоплашга мўлжалланган бошқа маблағлари бўлиши мумкин.			
Гаров таъминоти:	Кредит суммасининг 120% (ҳукумат, биринчи даражали банклар берган кафолат, суғурта васиқалари, асосий воситалар, бинолар, иншоотлар (баҳоланган қийматининг 70 фоизигача), машина-ускуналар (баҳоланган қийматининг 60-70 фоизигача)			
Кредит учун фоизлар:	LIBOR+ЕТТБ маржаси + Ўзмиллийбанк маржаси	LIBOR+ХМК маржаси+ Ўзмиллийбанк маржаси	ОТБ фоиз ставкаси+ Ўзмиллийбанк маржаси	LIBOR+КфВ маржаси(1,5%) +Ўзмиллийбанк маржаси
Кредит ташкил этилгани учун бир марта тўланадиган воситачилик ҳақи:	Кредит суммасининг 1,5% миқдорида (ЭКВда)	Кредит суммасининг 1% миқдорида (ЭКВда)	---------------	Кредит суммасининг 0,75% миқдорида
Мажбурият учун воситачилик ҳақи:	Кредитнинг фойдаланилмаган суммасидан йилига 0,5% миқдорида		Кредитнинг фойдаланилмаган суммасидан йилига 0,75% миқдорида	Кредитнинг фойдаланилмаган суммасидан йилига 0,25% миқдорида
Кредитни бошқариш учун воситачилик ҳақи:	Йилига кредит суммасининг 0,15 % миқдорида, жорий курс бўйича маҳаллий валютада			
Тўловлар даврийлиги:	Ҳар 6 ойда			

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Бахтиёр ОЛИМЖОНОВ, Олим АТАЕВ, Абдурашид БОБОМИРЗАЕВ, Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ (ижодий гуруҳ раҳбари), Эркул ЗИКРИЁЕВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Собир МУРОДОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ, Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир ўринбосарлари), Маъмуржон ҚИЁМОВ (масъул котиб).

МУАССИСЛАР: *Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.*

Телефонлар: Бош муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, масъул котиб — 136-56-26, ижодий гуруҳлар: агросаноат мажмуи — 133-09-93, ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ, молиявий хизмат — 136-56-30, макроиқтисодиёт — 136-56-25, маънавият-маърифат ва спорт — 136-54-42, хатлар ва вилоят мухбирлари билан ишлаш — 136-56-30, реклама ва эълонлар — 136-54-44.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0901, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.30. 1 2 3 3 4 6.